

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Innkalling til møte

Du innkalles med dette til møte i

Utvalg Ålesund kyrkjelege fellesråd
Møtedato 09.02.2022
Møtetid kl. 16:30
Møtested Volsdalen menighetshus

Meld fra om eventuelt forfall.

Innkalte:

Knut Anders Oskarson, Edvard Orvik, Jens Aksnes, Oddvar Leif Bjørge, Rigmor Andersen Eide, Karin Lervik, Haldor Lillebø, Per Anders Reitan, Svein Runde, Sigmund Stene, Arnstein Sæthre, Olav Wangensteen, Tore Johan Øvstebø.

Frå administrasjon: Andrea Hunger, kyrkjeverje og Geir Aure, driftsleiar

Sakliste

Vedtakssaker

Sak 001/22 Protokoll og meldingar 090222
(Dok: 21/00023-027)

Sak 002/22 Årsmelding 2021
(Dok: 21/00033-002)

Sak 003/22 Vurdering om anke av Trøndelag tingretts dom
(Dok: 22/00009-003) delvis lukket

Vel møtt!

Ålesund 02.02.2022

Andrea Hunger
Kyrkjeverje

Knut Anders Oskarson
Leiar

Adresse:
Langelandsvegen 17
6010 ÅLESUND

Tlf/faks
Tlf: 70165300
Faks: 70165309

E-post/Internett:
postmottak@kyrkja.alesund.no
www.kyrkja.alesund.no

Org.nr.:
823620802

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Dato:	31.01.2022
Arkivsak	21/00023
Dokumentnummer:	21/00023-027
Arkivkode:	012.2
Saksbehandler:	Andrea Hunger

Saksnr	Sak	Møtedato
001/22	Protokoll og meldingar 090222	09.02.2022

Saksframlegg

1. Møtebok etter fellesrådsmøte 08.12.21
2. Møtebok administrasjonsutval 20.01.22
3. Kyrkjerådets godkjenning av nye kyrkjer, rundskriv nr. 1-2022
4. Orienteringa om drift
5. Henvendelser frå Olav Wangensteen

Framlegg til vedtak

Møtebok etter fellesrådsmøte 08.12.21 godkjennast og punkt to til fem tas til vitande.

Møtebehandling

Vedtak

Andrea Hunger
Kyrkjeverje

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Møtebok for Ålesund kyrkjelege fellesråd

Møtedato: 08.12.2021
Møtetid: kl. 16:30
Møtested: Kyrkjetorget Ørskog

Tilstede:

Knut Anders Oskarson, Jens Aksnes, Haldor Lillebø, Per Anders Reitan, Olav Wangensteen, Oddvar Leif Bjørge, Christina Duwe, Arnstein Sæthre, Karen Simonnes Aanes, Karin Lervik, Oddmar Hauge, Arnt Sigurd Sollie.

Meldt forfall:

Rigmor Andersen Eide, Tore Johan Øvstebø, Svein Runde, Edvard Orvik, Sigmund Stene.

Saker

Sak 033/21 Protokoll og meldingar

Forslag til vedtak:

Møtebok etter fellesrådsmøte 06.10.21 og 04.11.21 godkjennast og punkt to til åtte tas til vitande.

Møtebehandling:

Oskarson kommenterte at møtedato 04.11.21 gjaldt 29.10.21.

Wangensteen ba om at heile forslaget frå kyrkjeverje i sak 31/21 blir tatt inni protokollen frå møtet 06.10.21.

Wangensteen ba også om eit svar ang sin henvendelse om uttak av benkane i Ålesund kyrkje (se vedlegg frå hans henvendelse). Dritfsleiar kunne gje følgjande svar:

«Jeg har undersøkt arkivene etter Ålesund menighet, og har ikke funnet at det er gjort formelt vedtak om å ta ut benkene.

Videre har jeg undersøkt saken hos biskopen i Molde. De har gjennomgått sine arkiv og heller ikke funnet noen søknad eller annen saksbehandling i forhold til dette.

Så sannsynligheten er stor for at benkene ble tatt ut uten å ha søkt om godkjenning for dette. Det samme viste seg å være tilfelle i Ørskog kyrkje. Der ble det søkt om, og godkjent fra biskopen i ettertid det som var gjort av endringer.

Det samme vil bli gjort for den endring som er gjort i Ålesund kirke.»

Når det gjelder den formelle del av slike saker er det Ålesund kyrkjelege fellesråd som behandler dette. Vi er opptatt av at lover og regler blir fulgt, og at det ikke blir gjort endringer uten de rette instanser er involvert, og den nødvendige godkjenning foreligger.

Vedtak:

Forslaget til møtebøker og meldingar unntatt nr. 2 godkjennast med de endringane som framkom i møte.

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Einstemmig vedtatt voteringa.

Forslag frå Wangensteen til meldingar unntatt nr. 2: «For meg er det vanskeleg å godta at alle møter i Fellesrådet skal vera på onsdag. Det kan ikkje vera at den som går i andre lag og foreiningar vert mykje borte frå dei samkomenes når møta i Fellesrådet er lagt til berre ein vekedag. Eg foreslår at forslaget til møteplan ikkje vert vedteke. Eg foreslår at Kyrkjeverje utarbeidar eitt nytt forslag, der alle vekedagane, utenom fredag, laurdag og sundag vert brukte som møtedagar i Fellesrådet. Ålesund, 8. desember 2021.»

Forslaget frå Wangensteen fall med 2 mot 10 røystar som blei avgitt for kyrkjeverja sitt forslag.

Sak 034/21 Konstitueringa av fellesrådet 2022 - val av leiar og nestleiar for 2022

Forslag til vedtak:

Som leiar blei XX valt. Som nestleiar blei YY valt. Valperioden er til og med 31/12-2022.

Møtebehandling:

Karin Lervik foreslo Knut Anders Oskarson som leiar. Knut Anders Oskarson foreslo Edvard Orvik som nestleiar. Det blei fortetatt skriftleg votering.

Vedtak:

Som leiar blei Knut Anders Oskarson valt. Som nestleiar blei Edvard Orvik valt. Begge vala var samrøysta (12 votarende). Valperioden er til og med 31/12-2022.

Sak 035/21 Drifts- og investeringsbudsjett 2022

Forslag til vedtak:

1. Fellesrådet vedtar forslaget til driftsbudsjett for 2021 slik det går fram av saksframstillinga og av vedlegg 1 til saka.
2. Fellesrådet vedtar forslaget til investeringsbudsjett for 2021 slik det går fram av saksframstillinga.

Møtebehandling:

Kyrkjeverje trakk punkt 2 i forslaget. Oskarson presiserte at innsparingskravet (4,25 årsverk) ikkje er knyttet til bestemte stillingar.

Vedtak:

Fellesrådet vedtar forslaget til driftsbudsjett for 2021 slik det går fram av saksframstillinga, kommentaren frå Oskarson og av vedlegg 1 til saka.
Ved voteringa blei forslaget vedtatt 11 mot 1 røyst.

Sak 036/21 Informasjonsansvarleg og opplæringsansvarleg for Ålesund kyrkjelege fellesråd

Forslag til vedtak:

Ålesund kyrkjelege fellesråd opprettar en 20% stilling som informasjonsansvarleg.

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Møtebehandling:

Vedtak:

Utsettelsesforslag frå Arnt Sigurd Solli:

Grunnet en omfattende prosess omkring omorgansieringa som er igangsatt, ber Fellesrådet om at sak 36/21 ikkje realitetsbehandles, før prosessen er nærmare en avslutning og vi ser forslaget til en helhetlig løsning.

Ved votering ble utsettelsesforslag samrøysta vedtatt.

Sak 037/21 Forslag til møtereglement i Ålesund kyrkjelege fellesråd

Forslag til vedtak:

Fellesrådet vedtek møteregelementet for Ålesund kyrkjelege fellesråd.

Møtebehandling:

Vedtak:

Olav Wangensteen forlso saken utsatt, og at det blei oppretta eit utval til å utarbeide et møtereglement.

Ved votering falt utsettingsforslaget 2 mot 10 røystar.

Forslag frå Oskarson om å endre overskrift til «Reglement for handsaming av forslag for Ålesund kyrkjelege fellesråd».

Tilleggsforslag frå Oddmar Hauge angående språklege endringar:

1. Forslag kan ikkje setjast fram av andre enn medlemmene i organet, med mindre særleg lovføresegn gir òg andre rett til å setja fram forslag.
2. Forslag skal vera skriftleg og levert fellesrådsleiar digitalt eller på papir minst 14 dagar før utsendelse av sakspapir.
3. Forslag kan givast munnleg dersom det gjeld val, tilsetjingar eller forslag om ei sak skal realitetsbehandlast eller utsetjast.
4. Dersom saka ikkje er forsvarleg utgreidd eller det manglar vesentlege opplysningar, kan leiar rå til å stoppa realitetsbehandling av saka.
5. Det er likevel fellesrådet som avgjer om saka skal utsetjast eller ikkje. Dersom ei sak kjem opp under møtet, vil leiar kunna motsetja seg at fellesrådet treff vedtak sidan den ikkje er oppført på sakslista.
6. Forslaget skal vera underskrive av forslagsstillaren.
7. Møteleiaren skal referere alle forslag før ordskiftet er avslutta.
8. Forslag som er framsett av medlemmene i organet, skal svarast på skriftleg og med grunngjevne svar.

DEN NORSKE KYRKJA

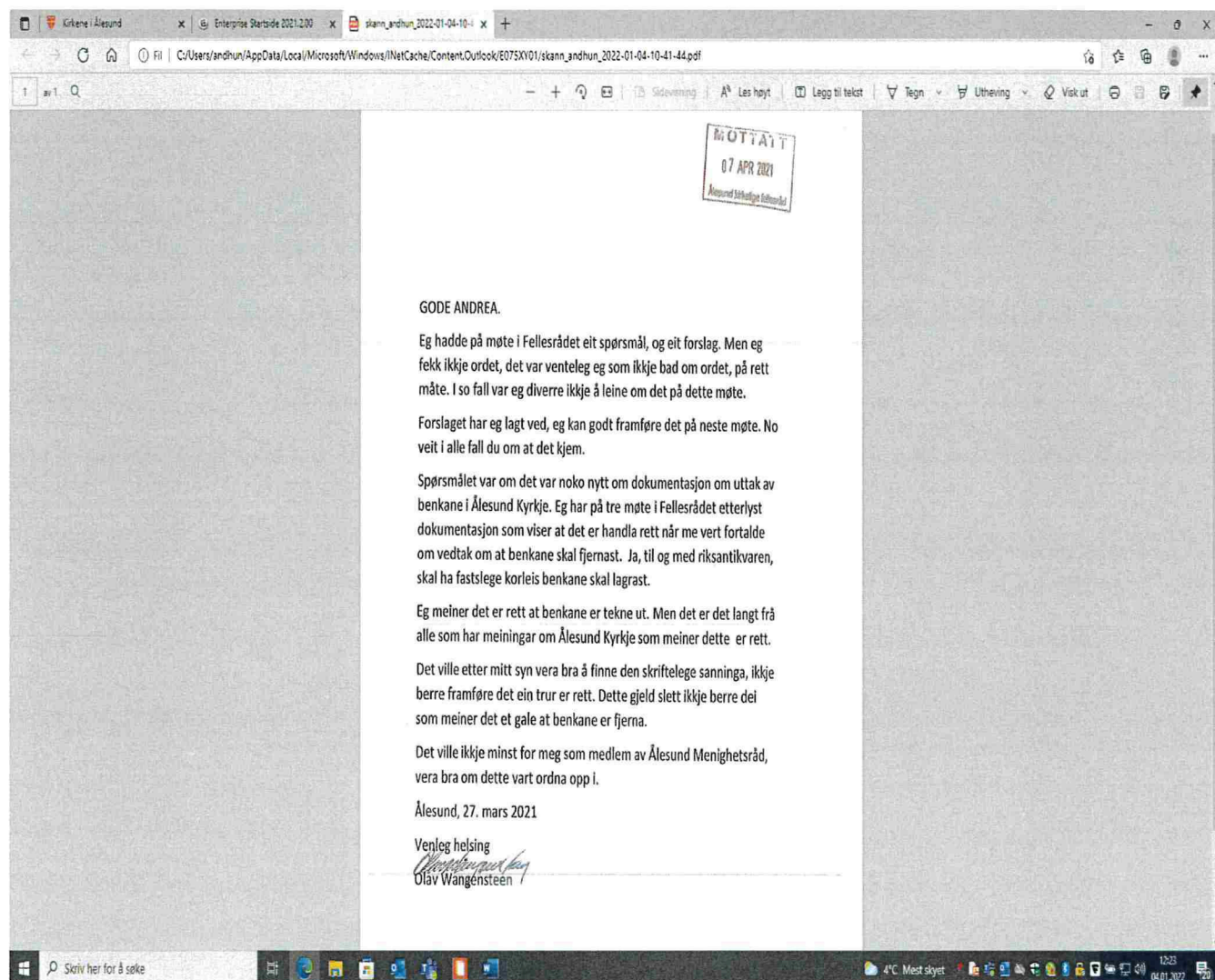
Ålesund kyrkjelege fellesråd

Ved votering ble begge forslag med endret overskrift og språklege endringar vedtatt 10 mot 2 røystar.

Før Ålesund kyrkjelege fellesråd

Andrea Hunger
Kyrkjeverje

Vedlegg: Henvendelse frå Olav Wangensteen ang. dokumentasjon om uttak av benkane i Ålesund kyrkje

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Møtebok for Ålesund kyrkjelege administrasjonsutval

Møtedato: 20.01.2022
Møtetid: kl. 16:30
Møtested: Volsdalen Menighetshus

Tilstade:

Knut Anders Oskarson, Edvard Orvik, Svein Runde, Sigmund Stene, Bjarnhild Høgset, Oddgeir Nossen, Jon Ivar Tønnesen.

Andrea Hunger, Solfrid Stavnesli møtte frå administrasjonen.

Meldt forfall:

Rigmor Andersen Eide, Karl Johan Gjævenes, Nikolas Fehr, Astrid Øygard.

Godkjenning av innkalling og referat frå siste møte 23.08.2021.

Referat godkjent utan merknadar. Utvalet vart einige om å handsame sak 003/22 først, så sak 001/22 som nummer 2, og til slutt sak 2/22. som nummer 3.

Leiar for Administrasjonsutvalet orienterte om dommen i Trøndelag tingrett avsagt 13.01.2022. Saka gjeld: Tvist om endringsoppseiing i arbeidsforhold – erstatning. Spørsmålet om å anke saka er det Fellesrådet som skal handsame og ikkje Administrasjonsutvalet.

Sak 001/22 Organisering av gravplassforvaltning

Forslag til vedtak:

Forslag A:

Stillingane som 100% avdelingsleiar gravplass og 40% sekretær gravferd vert lyst ut internt. Stilling som gravferdskonsulent vert omgjort til fagleiar gravplassforvaltning og tilbyd noverande gravferskonsulent Aas Vattøy.

Forslag B:

Stillingane som 100% avdelingsleiar gravplass, 40% fagleiar gravplassforvaltning (går inn i en stilling innafor faget) og 40% sekretær gravferd vert lyst ut internt.

Møtebehandling: Kyrkjeverja orienterte og svara på spørsmål om saka. Dette er først og fremst rokkingar av arbeidsoppgåver som til slutt gjer ei innsparing på 10% stilling. Utvalet gjekk til avstemming på forslag A. Dette var det ingen innvendingar på.

Vedtak:

Forslag A: Samrøysta

Stillingane som 100% avdelingsleiar gravplass og 40% sekretær gravferd vert lyst ut internt. Stilling som gravferdskonsulent vert omgjort til fagleiar gravplassforvaltning og tilbyd noverande gravferskonsulent Aas Vattøy.

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Sak 002/22 Oppfølging av betalt matpause

Forslag til vedtak:

For tilsette som hadde betalt matpause før 01.01.2020, vil ordninga bli vidareført.
Kompensasjon for manglande betalt matpause i perioden 01.01.20 - 31.12.21 vert gitt ved avspassering.
Kyrkjeverja gjer avtale om avspassering med dei aktuelle tilsette.

Møtebehandling: Utvalet drøfta saka og gjorde samrøysta vedtak som følgjer:

Vedtak: Samrøysta

**For tilsette som hadde betalt matpause før 01.01.2020, vil ordninga bli vidareført.
Kompensasjon for manglande betalt matpause i perioden 01.01.20 - 31.12.21 vert gitt ved avspassering.
Kyrkjeverja gjer avtale om avspassering med dei aktuelle tilsette.**

Sak 003/22 Stillingsomtaler

Forslag til vedtak:

Administrasjonsutvalet vedtar stillingsomtalane for avdelingsleiar bygg og anlegg, avdelingsleiar gravplass, fagleiar gravplassforvaltning og sekretær gravferd.

Møtebehandling: Utvalet drøfta stillingsomtalane og kom fram til at i alle omtalane skulle det stå storleik på stillinga. Vidare drøfta ein nokre punkt i stillingsomtalen til Avdelingsleiar Bygg og anlegg. Punkt 3 siste avsnitt skal det stå: Avdelingsleiar bygg og anlegg er fagleg leiar for kyrkjetenarane. Punkt 4, underpunkt 9 skal strykast. Vidare bør det gjennomførast ein språkvask av stillingsomtalane.

Vedtak: Samrøysta

**Administrasjonsutvalet vedtar stillingsomtalane for avdelingsleiar bygg og anlegg, avdelingsleiar gravplass, fagleiar gravplassforvaltning og sekretær gravferd, med merknad til stillingsomtale for Avdelingsleiar Bygg og anlegg.
Punkt 3 siste avsnitt skal det stå: Avdelingsleiar bygg og anlegg er fagleg leiar for kyrkjetenarane. Punkt 4, underpunkt 9 skal strykast. Det bør gjennomførast ein språkvask av stillingsomtalane.**

For Ålesund kyrkjelege administrasjonsutval

Solfrid Stavnesli
sekretær

Til menighetsrådene og de kirkelige fellesrådene

KIRKERÅDETS GODKJENNING AV NYE KIRKER – VEILEDNING OG RETNINGSLINJER FOR SAKSBEHANDLINGEN

I medhold av kirkeordningen § 23 fjerde ledd skal Kirkerådet godkjenne oppføring av ny kirke. Det samme gjelder tomt til oppføring av kirke, tegninger, kostnadsoverslag og finansierungsplan. Kirkerådet har overtatt departementets rolle som godkjenningssinstans, jf. kirkeloven § 21.

De kirker som godkjennes av Kirkerådet i medhold av nevnte bestemmelse, vil få status som kirke i kirkerettslig forstand, jf. kirkeordningen § 19, og vil bli omfattet av det særskilte regelverket for kirker. I dette rundskrivet ønsker Kirkerådet å gi veiledning, anbefalinger og retningslinjer om de viktigste elementer i saksbehandlingen, og om hva en søknad skal inneholde.

Kirkerådets kirkebyggrådgiver vil kunne bistå søker med råd og veiledning. Det anbefales å ta tidlig kontakt for å planlegge søknadsprosessen.

1. Søknadsprosedyre i to trinn

Til forskjell fra departementets tidligere praksis ved godkjenning av nye kirkebygg, vil Kirkerådet dele sin godkjenning i to trinn: først behandles valg av tomten, deretter utforming av bygg og finansiering av dette. Kirkerådet mener dette svarer best til kirkeordningens bestemmelse i § 23.

Godkjenning av tomt for ny kirke vil da bli gitt når valg av tomt faktisk avgjøres lokalt og når dette valget kan påvirkes av Kirkerådet. I mange tilfeller kan det gå flere år fra tidspunktet der tomten blir satt av til ny kirke og frem til byggeprosjektet er modent for godkjenning.

For pågående saker der tomten allerede er bestemt, for eksempel gjennom vedtatt reguleringsplan, vil Kirkerådet akseptere at godkjenning av tomt behandles under ett sammen med godkjenning av selve kirkebygningen og finansieringen av den. Dersom det skal anlegges ny gravplass sammen med en ny kirke, må det være en egen prosess for godkjenning av gravplassen. Se gravplassloven § 4 første ledd.

2. Tidspunkt for søknaden – hvor modent bør prosjektet være?

Trinn 1 - tomten

Ved søknad om godkjenning av tomt, vil planene for den nye kirken typisk være nokså skissemessige. Fokuset i denne fasen er beliggenheten og en overordnet vurdering om aktuelle tomter kan være egnete som kirketomt. Det er likevel viktig å ha definert de viktigste premissene for nybygget, herunder et realistisk romprogram for kirken. En enkel volumstudie vil være til stor hjelp for å vurdere om det er plass til de ønskete funksjonene på tomten.

Prosessene som leder frem til at kommunen setter av en tomt til en ny kirke, vil variere fra sted til sted. Initiativet vil som regel komme fra den lokale menigheten som fremmer behovet for et nytt kirkebygg. Målet må være å få forankret det nye kirkebygget i kommunens planverk, det vil si i kommuneplan og der nødvendig i en egen reguleringsplan. Tidspunkt for søknad om Kirkerådets godkjenning av tomten bør være koordinert mot pågående planprosesser og eventuelle forhandlinger om tomtekjøp. Kirkerådets godkjenning bør søkes *før* de lokale prosessene er kommet til en endelig konklusjon, men heller *ikke* før det er tilstrekkelig realisme i planene. Når det søkes om Kirkerådets godkjenning av tomt, skal søknaden gjelde for én tomt som både menighet, kirkelig fellesråd og kommune har blitt enige om. Dette betyr at alternativvurderinger skal være avsluttet, og de skal ikke fremlegges for Kirkerådet til avgjørelse.

Trinn 2 - kirkebygget

Søknad om Kirkerådets godkjenning av selve kirkebygget leveres *før* rammesøknad sendes kommunen, *etter* avsluttet skisseprosjekt og i løpet av forprosjektfasen. Kirkelig godkjenning legges deretter ved rammesøknad til kommunen. Det forutsettes at det på dette tidspunktet er engasjert en arkitekt for prosjektet, at det er satt opp en prosjektorganisasjon og at prosjekteringen er i full gang. Prosjektet har i denne fasen en egen dynamikk. Søknadsprosessen må planlegges i forhold til prosjektets fremdrift, og det må unngås kostbare forsinkelser.

Kirkemøtets vedtak i sak KM 15/15 – Prinsipper for kirkebygg – vedtakspunkt 5 vil legge visse føringer for Kirkerådets utøvelse av sin myndighet. I vedtaket heter det at

Kirkebygg skal som hovedregel være et selvstendig bygg som eies av soknet. Kirke nr. 2 i soknet kan være del av et annet bygg, under forutsetning av at denne delen av bygget eies av soknet.

Innhold i søknadstegninger som sendes Kirkerådet skal ikke avvike vesentlig fra rammesøknadstegninger som senere sendes kommunen. Utforming av bygget både innvendig og utvendig må komme tydelig frem og være omforent i prosjektgruppen. Alternativvurderinger skal være avsluttet og konkludert. Romstørrelser og plassering av rom i forhold til hverandre skal være fastlagt. Bæresystem og tekniske hovedføringsveier skal være ferdig prosjekterte av ansvarlig prosjekterende med kompetanse i fagfeltene.

Kirkerådet skal ved godkjenning av kirkebygget ta stilling til en overordnet plan for utstyr og inventar, herunder liturgisk inventar, møbler og kunst. Utformingen av

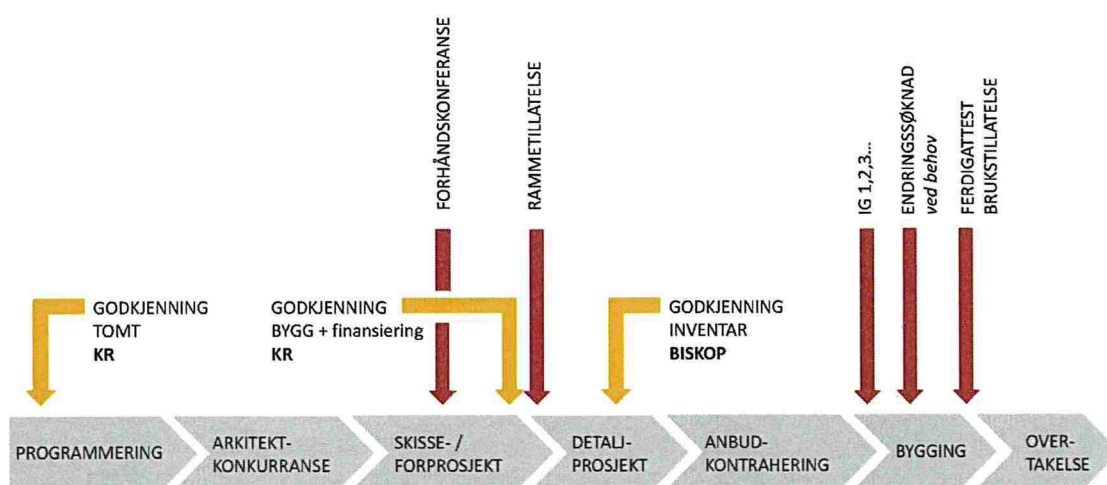
inventar, utstyr og kunst i kirkerommet godkjennes av biskopen på et senere tidspunkt, typisk i detaljprosjektfasen.

Kirkemøtet har i 2021, sak 51/21 vedtatt at Den norske kirke skal redusere egne utslipp og miljøbelastning gjennom blant annet å:

prioritere bærekraft og utslippsreduksjoner i forvaltning av kirkebygg og -vektlegge klimafotavtrykk ved nye kirkebygg.

Det forventes derfor at søknader om nye kirkebygg omfatter en grundig bærekraftstrategi som redegjør konkret for prosjektets miljømål og for tiltakene som velges for å nå målene. Etterlevelse av energi- og miljøkrav i de til enhver tid gjeldende offentlige lover og regler anses som absolutt minimumskrav for Kirkerådets godkjenning. For å etterleve Kirkemøtets vedtak oppfordrer imidlertid Kirkerådet alle byggherrer ved nybygg-prosjekter til å sette seg miljømål ut over forskriftskrav. Miljøsertifisering av det nye kirkebygget kan i denne forbindelsen være et godt verktøy til å utvikle og dokumentere byggets miljøkvaliteter.

Illustrasjonen nedenfor viser nødvendige kirkelige og kommunale godkjenninger i løpet av byggesaken, satt opp mot typiske prosjektfaser. Reguleringsprosesser, som kan ligge før eller delvis parallelt med de viste fasene, er ikke tatt med i tidslinjen. Forskjellige entreprisformer og valg av prosjektorganisasjon kan føre til at fase-diagrammet vil være forskjellig fra prosjekt til prosjekt. Illustrasjonen må leses som en prinsipiell fremstilling.

3. Nærmere om saksgangen

Søknad med vedlegg sendes Kirkerådet. Både valg av tomt og kirkebygget skal godkjennes av Kirkerådet i et av dets regulære møter.

Det er viktig å planlegge søknader med hensyn til Kirkerådets møteplan. Søker bør derfor tidlig sikte inn på et møte der søknaden ønskes behandlet. Komplette søknader skal leveres minst seks uker før vedkommende Kirkerådsmøte.

Kirkerådets godkjenning vil kunne inneholde nærmere bestemte vilkår og andre føringer.

Det er ikke uvanlig at det kan bli endringer i prosjektet etter at en søknad er godkjent. I forbindelse med sin godkjenning vil Kirkerådet derfor delegere ansvar for godkjenning av eventuelle endringer i prosjektet til biskopen.

Slik delegering vil i så fall gjelde endringer som berører punkter som er behandlet i søknaden og/eller godkjenningen. En parallell her er kommunens krav om endringssøknad ved endringer som berører forhold som er omtalt i rammetillatelsen eller i plan- og bygningsloven med forskrifter og veiledning.

Kirkebyggrådgiveren vil uansett følge prosjektet og være tilgjengelig for å diskutere håndtering av konkrete endringer som oppstår i prosjektet.

4. Råd og anbefalinger for en god prosess

Kirkerådet anbefaler sterkt at prosjektledelsen tidlig etablerer en god *prosjektplan* og at den holdes oppdatert som et levende styringsdokument gjennom alle prosjektfaser.

Prosjektplanen skal definere prosjektets mål, roller og organisering, samt sette rammene for ressursbruk, bemanning og fremdrift.

I en overordnet fremdriftsplan bør søknadsprosessene og milepælene for innlevering av søknader vises, og avhengighetene mot prosjekteringen må identifiseres. Dette gjelder både søknader til kirkelige og til kommunale myndigheter.

Både byggherre/prosjekteier og arkitekt bør etablere god kontakt med kirkebyggrådgiveren som vil fungere som «sparringspartner» gjennom prosjektet.

Det er viktig å sette av nok tid og ressurser til søknadsarbeid. Kirkebygg skiller seg fra andre byggeprosjekter ved at flere myndigheter enn ellers skal inn i saken og godkjenne i henhold til ulike regelverk. Det kan ikke tas for gitt at alle arkitekter er fortrolige med kirkelig regelverk eller kirkelige regler og tradisjoner for kirkebygg. Her kan en tidlig gjennomgang med kirkebyggrådgiveren være viktig for å etablere en felles forståelse.

5. Krav til dokumentasjon

Søknad trinn 1: godkjenning av tomt

Følgende dokumenter skal følge med søknaden om godkjenning av tomt for ny kirke:

- Relevante vedtak i menighetsråd
- Relevante vedtak i kirkelig fellesråd
- Relevante vedtak i kommunen så sant de foreligger på søknadstidspunktet. Alternativt beskrives kommunens medvirkning i prosjektet i redegjørelsen.
- Biskopens uttalelse.
- Redegjørelse (skriftlig, med tegninger der hensiktsmessig):
 - Hvorfor er tomten valgt for kirken? Besvarelsen kan med fordel utformes som en enkel stedsanalyse. Forhold som beliggenhet i soknet, adkomst, fjernvirkning, ev relasjon til historiske kirker og kirkesteder i soknet mm skal belyses.
 - Behovet for ny kirke i soknet – medlemsgrunnlag, kirkelig aktivitet, ev. andre kirker i soknet
 - Foreløpig romprogram
 - Vurdering av plassbehovet til den nye kirken i forhold til tomtens størrelse, form og topografi.
 - Illustrasjonsprosjekt med tiltenkt volumoppbygging dersom det foreligger på søknadstidspunkt.
 - Opplysninger om prosessene rundt tomtevalg: status for kommunal regulering, tomtekjøp eller tomt i kirkens eller kommunens eie, eventuelt makeskifte e.l.
 - Ved kjøp av ny kirketomt: Redegjør for finansieringen av kjøpet og for risikovurdering for det tilfelle at kirkeprosjektet må innstilles.

Søknad trinn 2: godkjenning av kirken med “tegninger, kostnadsoverslag og finansierungsplan”

I trinn 2 av søknadsprosessen skal følgende dokumenter leveres:

Skriftlig del

- Søknadsbrev
- Ved utskilling av nytt sokn, relevant vedtak i bispedømmerådet
- Relevante vedtak i menighetsråd / menighetsmøte. Det er et formelt krav i kirkeordningen § 14 annet ledd at menighetsmøtet skal gis anledning til å uttale seg.
- Relevante vedtak kirkelig fellesråd
- Relevante vedtak i kommunen, for eksempel vedtatt kommuneplan eller reguleringsplan, budsjettvedtak eller andre bindende vedtak om finansiering av kirken.
- Biskopens uttalelse
- Prosjektbeskrivelse som redegjør for:

- Behovet for ny kirke i soknet – medlemsgrunnlag, kirkelig aktivitet, ev. andre kirker i soknet (oppdatert i forhold til søknad om godkjenning av tomt).
 - Antall sitteplasser i eventuelt eksisterende kirke og i planlagt ny kirke: minst 200 / maks 500, jf. kirkeordningen § 23 andre ledd. Eventuell begrunnelse hvis det bes om unntak i medhold av § 23 tredje ledd.
 - Romprogram og funksjonskonsept (arbeidskirke, «klassisk» kirke, flerbruks- eller sambrukskonsept m.m.).
 - Ved planlagt sambruk mellom menighet og for eksempel kommunen må det redegjøres for eierforhold for bygg og tomt. Herunder eierform: eneeie eller sameie.
 - Arkitektonisk konsept
 - Konseptuelle tanker om utforming av det liturgiske rommet
 - Materialpalett – hovedmaterialene i fasade og viktige innerom
 - Universell utforming
 - Bærekraftstrategi med konkrete miljømål og - tiltak
 - Overordnet plan for inventar og kunst. Liturgisk inventar skal være inntegnet i søknadstegningene.
 - Plan for anskaffelse og plassering av orgel, inkl. vurdering av romakustikken for orgel og annen kirkemusikk.
- Prosjektorganisering
 - Byggherreorganisasjon inkl. organisering av SHA-arbeid i prosjektet
 - Brukerprosess, komiteer og brukergrupper som gir innspill til prosjektet
 - Involverte eksterne rådgivere
 - Tiltentk entreprisemodell i gjennomføringsfasen

Tegninger

Kirkeordningen § 23 fastsetter at Kirkerådet skal godkjenne tegninger. Det presiseres at de følgende omtalte tegninger av det nye kirkebygget med utomhusanlegg skal leveres som et minimum.

Målestokk oppgitt nedenfor er en anbefaling. De kan tilpasses når prosjektets størrelse eller kompleksitet tilsier det.

- Situasjonsplan / utomhusplan 1:500 (1:1000)
- Plantegninger av alle etasjer med ev mellomplan 1:100 (1:200), romnavn og romareal angis på tegning
- Møbleringsplan kirkerom og ev utvidelser 1:100
- Snittegninger gjennom bygg og tomt, vise terrengbearbeidelse 1:200
- Fasadetegninger 1:200
- 3D illustrasjoner utvendig: Skal vise byggets volumkomposisjon og plassering i terreng. Må ikke være presentasjonsbilder. Flere enkle renderings tatt rett fra arkitektmodellen kan være tilstrekkelig.
- 3D illustrasjoner innvendig: Skal vise romgeometri og -atmosfære for byggets hovedrom – kirkerom skal vises, illustrasjoner av kirketorg, menighetssal og andre rom kan legges ved dersom de er viktige for forståelsen av prosjektet

Tegningers kvalitet: Det skal leveres profesjonelt utformete tegninger som svarer til kommunens krav til tegninger ved søknad om rammetillatelse.

Kostnadsoverslag og finansieringsplan

Følgende dokumentasjon skal vedlegges søknaden:

- Kostnadsramme for prosjektet med presisering for hvilke kostnader iht NS 3453 som er inkludert – for eksempel byggekostnader, prosjekteringskostnader, kostnader for egen prosjektorganisasjon med mer.
- Usikkerhetsvurdering på søknadstidspunkt
- Opplysninger om system for risikostyring og prosjektets styringsramme
- Oppstilling av aktuelle tiltak ved store kostnadsoverskridelser, herunder eventuelle muligheter for nedskalering av prosjektet.
- Budsjett for byggeprosjektet som angir nivå på alle planlagte bidrag (kommune, kirkefond / gaver, ev. pengeinnsamling m.m.)
- Plan for fremtidig drift og bemanning av den nye kirken inkl. finansiering.
- Ved overdragelse av eksisterende kirke i soknets eie: Skriftlig bekreftelse fra kommunen på at den er kjent med sine fremtidige forpliktelser etter trossamfunnsloven § 14 andre ledd.

Oslo, 18. januar 2022

Ingrid Vad Nilsen
Kirkerådets direktør

Martin Reichenbach
kirkebyggrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Sak til Fellesrådet

Brev til medlemne i Fellesrådet frå Soknepresten på Skodje.

Dette var for meg eit merkeleg, og svert lite kjekt brev å få. Eg kan heller ikkje forstå kvifor det vart sendt til medlemne i Fellesrådet. Eg vonar det ikkje har med mistru til Fellesrådet sine evner til å handsame sakene å gjera.

Eg var glad for at Oskarson, tok dette opp på førre møte, og sa; «Eg skal ta ein telefon til soknepresten, og sørge for at denne saka vert oppklart.»

Det forundra meg at dette ikkje sto i referatet.

Eg vonar dette berre var gløymd.

Ålesund, 10. Januar 2022

Olav Wangensteen

SAK TIL FELLESRÅDET

Viser til Sunnmørsposten 10. januar. «Anastt har saksøkt Ålesund kyrkjelege fellesråd»

Eg er ikkje ute etter å vita kva saka mellom den tilsette og Fellesrådet var grunna i.

Men i Sunnmørsposten står.

«Selv om arbeidsgiver har tilbudt den ansatte reisetiden som arbeidstid». Det er 4 timar kvar dag.

Det betyr at denne personen får halve løna si for å sitja på buss!. Kva meiner dei andre i Fellesrådet si teneste om slike serfordeler?. Er dette vanleg i fellesrådet.?

På møta i Fellesrådet denne hausten har den store saka vore nedskjeringar, omplassering av arbeidsfolk. Dei møta, og innlegga frå medleamar Fellesrådet passar dårleg med betalt arbeidstid på buss.

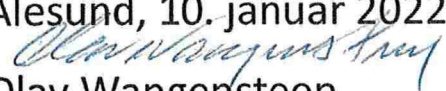
Derfor tykkjer eg at fellesrådet skulle fått ei orientering om arbeidsrettssaka, og grunngjevinga for den frå Kyrkjevegen.

Det hadde venteleg også vore viktig for Fellesrådet å vita kva dommen lydde på.

I Ålesund og Volsdalen menighet, det mange medlemar som er opptekne av kva kyrkja held på med, kva Fellesrådet meiner om ymse saker. Derfor hadde det vore bra for meg, med meir openheit om denne saka, slik at eg viste kva eg skulle svara dei som ringer å spør.

Elles vonar eg at dette er ei sak som det nye informasjonsmenneske kan ta seg av, slik alle desse som av meg krev kunnskap, får det frå der dei skal.

Ålesund, 10. januar 2022

Olav Wangensteen

Ansatt har saksøkt Ålesund kyrkjelege fellesråd

Ålesund kyrkjelege fellesråd måtte møte i Trøndelag tingrett i desember.

En ansatt ved en av menighetene i Ålesund går til sak mot Fellesrådet. Grunnlaget skal være en ugyldig endringsoppsigelse.

Lang reiseveg

Den ansatte har fått endret arbeidssted til Brattvåg, og anser endringen som vesentlig i arbeidsforholdet.

Saksøker mener at det vil være usaklig og uforholdsmessig å endre saksøkers arbeidssted, og mener beordringen bryter med forsvarlig arbeidsmiljø.

Den ansattes advokat opplyser til Sunnmørsposten at grunnlaget for saken er den lange reisevegen som den ansatte vil få til det nye tjenestestedet.

– Flyttingen vil få store ulemper for min klient, som må

bruke opptil fire timer på kollektiv transport, hver dag. Det vil få innvirkning på hverdagslivet. Selv om arbeidsgiver har tilbudt den ansatte reisetiden som arbeidstid, må min klient fremdeles bruke 3–4 timer av arbeidsdagen på buss, og det vil gå utover jobben. Dette mener vi er urimelig, og bryter med arbeidsmiljørettslige hensyn, sier advokat Per A. Tandberg.

Innenfor fellesrådets område

Ifølge saksøker er endringsoppsigelsen ugyldig, da beordringen ble anført utenfor styringsrett. I sluttinnlegget er påstanden at det skulle være innkalt til drøftelsesmøte og vært utstedt et formriktig oppsigelsesbrev, som «ikke har skjedd».

Fellesrådet på sin side mener at det ikke er et grunnlag for en endringsoppsigelse, og at endring av tjenestested for den ansatte ligger innenfor arbeidsgivers styringsrett.

«Arbeidsgiver sin vurdering er at arbeidstaker med utgangspunkt i arbeidsavtalen må påregne å gjøre tjeneste innenfor hele fellesrådets område» og «Arbeidstaker vil ha uendrede arbeidsoppgaver og ansvarsområder som han har hatt fram til han ble forflyttet» heter det i sluttinnlegget skrevet for fellesrådet.

Saksøker krever 100.000 kroner i erstatning, og å bli tilbakeført til opprinnelig arbeidssted.

Advokat for Ålesund kyrkjelege fellesråd vil ikke kommentere bakgrunnen for flyttinga av den ansatte.

Hovedforhandlingen ble avholdt i Trøndelag tingrett, da leder for Ålesund kyrkjelege fellesråd, Knut Oskarson, er tingrettsdommer i Møre og Romsdal tingrett.

SEVERINE JARNES
severine.jarnes@smp.no

ÅLESUND KYRKJELEGE FELLESRÅD.

Såg i media at Regeringa hadde løyvt ein milliard kroner til vedlikehald av gudshus.

Vonar at Ålesund Kyrkjelege Fellesrådet, vil søke om sin del av pengane.

Kapellet bak fjellet skulle vera eit hus som har bruk for slike pengar

Eg foreslår; Fellesrådet lagar eit oppsett over kor mykje det vil koste å gjera Kapellet i slik stand at det kunne stå i nye 150 år. Då ville ein i det minste skifte tak, skifte vindaugo, skifte lemmar på vindaugo, skifte utdør. Kanskje gå over ut vegane, for å finne ut om dei skulle vore tetta.

Ålesund, 20. januar 2022

Olav Wængensteen

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Dato:	31.01.2022
Arkivsak	21/00033
Dokumentnummer:	21/00033-002
Arkivkode:	046
Saksbehandler:	Andrea Hunger

Saksnr	Sak	Møtedato
002/22	Årsmelding 2021	09.02.2022

Saksframlegg

Vedlagt følger kyrkjeverjes forslag til årsmeldinga for 2021. Årsmeldinga søker å gje eit samandrag av verksemda i fellesrådet i året som gjekk.

Framlegg til vedtak

Forslag frå kyrkjeverje til årsmeldinga for Ålesund kyrkjelege fellesråd 2021 godkjennast.

Møtebehandling

Vedtak

Andrea Hunger
Kyrkjeverje

Vedlegg:
Forslag til årsmeldinga for 2021 frå Ålesund kyrkjelege fellesråd

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Årsrapport 2021

Årsrapport 2021 - Ålesund kyrkjelege fellestråd

1. Innledning

Det har gått to år etter at Ålesund, Haram, Skodje, Ørskog og Sandøy fellestråd ble slått saman til Ålesund kyrkjelege fellestråd. Tiden har vært preget av en pandemi og økonomiske utfordringer. I likhet med mange andre virksomheter har dette skapt en uro og usikkerhet som organisasjonen må jobbe med for å vokse saman.

Ålesund kyrkjelege fellestråd har 13 medlemmer. Inneverande valperiode strekker seg fra 1. desember 2019 til og med 30. november 2023. Fellestrådetts medlemmer er:

Knut Anders Oskarson - Borgund sokneråd, fellestrådsleiar, gjevvalt
Edvard Orvik – Vatne sokneråd, nestleiar, gjevvalt
Oddvar Leif Bjørge – Ellingsøy sokneråd
Olav Wangensteen – Ålesund og Volsdalen menighetsråd
Rigmor Andersen Eide – Spjelkavik sokneråd
Arnstein Sæthre – Skodje sokneråd
Sigmund Stene – Ørskog sokneråd
Karin Lervik – Sandøy sokneråd
Jens Aksnes - Haram & Fjørtoft
Haldor Lillebø – Brattvåg
Per Anders Reitan – Hamnsund sokneråd
Svein Runde – oppnemnt av Møre biskop
Tore Johan Øvstebø – oppnemnt av Ålesund formannskap

Ålesund består av 11 sokneråd/sokn i tillegg til fellestrådet. Fellestrådet har 49,7 årsverk fordelt på 61 tilsette + sumarhjelp i vekstsesongen, for å stelle gravplassar og grøntanlegg rundt kyrkjer og andre bygningar. I tillegg gjer 17 prestar og ein prost teneste i dei 11 sokna.

Lovverket gir fellestrådet ansvar for bygging, vedlikehald og drift av kyrkjer, krematoriet, anlegg og drift av kyrkjegardar, og dessutan arbeidsgjevaransvar for tilsette i kyrkjelydene (unntatt dei tilsette i Den norske kyrkja) og ved gravplassar og kyrkjegardar. Ansvar for aktiviteten i kyrkjelydene er lagt til det enkelte sokneråd. Borgund sokn driv på sjølvstendig grunnlag eiga verksemd – ein barnehage.

Det er 16 kyrkjebygg og ei rekkje andre bygningar, som krematoriet, kyrkjelydshus, gravkapell og driftsbygningar. Samla areal bygningsmasse som skal vedlikehaldas er om lag 19 000 kvm.

Det er 24 kyrkjegardar/gravplassar i kommunen, med eit samla areal på 273 mål grasdekke, som skal stellast og takast vare på, slik at dei overfor innbyggjarane blir sett på som velstelte og verdige gravplassar. I løpet av vekstsesongen skal graset på gravplassane slåast 20 gonger. Det utgjer 5 460 000 kvm i løpet av sesongen. Slåtten tar lang tid, då ein må ta omsyn til alle gravsteinane.

Befolkninga har sterke følelsar for kyrkjer, kyrkjegardar og gravplassar. Difor må både kyrkjer og kyrkjegardar, gravplassar takast vara på og vølast og stellast på ein god måte. Dei siste åra har det vore ei rekke utvidingar av gravplassar i kommunane, der det òg er godt tatt hand om behov frå andre trus- og livssynssamfunn.

Menighetspleien har i 132 år utført eit viktig diakonalt arbeid i ytre bydel. Bydelen blir kjenneteikna ved at det er eitt større tal på einslege eldre, der besøk frå menighetspleien er eit viktig tiltak. I dag

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

er det ein tilsett, diakon Gunvor Dirdal, som har 60 % stilling. Også i 2021 har Ålesund kyrkjelege fellesråd tatt ansvar for økonomiforvaltning for ein mellombels periode.

Også i 2021, i samband med koronanedstenginga, har alle sokn og fellesråd – som dei fleste av landet – hatt store økonomiske tap. Det handlar om ein dramatisk nedgang i offer og utleigeinntekter og konsertinntekter som heller ikkje blei som forventet. Også konsertane fram mot jul vart for det meste avlyste eller gjennomførte med et betydelig mindre antall enn ynskja. Det siste merka spesielt fellesrådet konsekvensen av, då utleige av kyrkjer blei betydeleg mindre. I tillegg vart fellesrådet pålagt eit nedtrekk på 8%. Ålesund kommune opplever tøffe økonomiske tider, der alle vart pålagt om å bidra. Budsjettet måtte òg fåast i balanse, noko som førte til at fellesrådet måtte tenke nytt. Så langt kunne ein unngå oppsigelsar og permisjonar. Likevel utløyste nedtrekket eit behov for ein omorgansiering som vart starta hausten 2021.

Saman med Ålesund kommune vart det gjennomført ei oppgradering av datasystemet. Dette vart en del av tenesteleveringsavtale. Heldigvis kom eit alvorlig dataangrep etter at kommunen har tatt over IKT-drifta. Dei håndterte dette profesjonelt, slik at ingen opplysningar kom på avvegar. Tenesten for rekneskapsføring og lønnskøyting leverast òg av Ålesund kommune. Samarbeidet på begge områda fungerer svært bra.

2. Bemanning i Ålesund kyrkjelege fellesråd

2.1 Bemanning i staben

Kyrkjeverje	1,0
Driftsleiar	0,5
Økonomikonsulent	1,0
Gravferdssekretær og –konsulent	1,6
Ikt- og personalkonsulent	1,05
Konsulent/Sekretær (3 still.)	2,3
Derav 0,7 prostesekretær	
Sum årsverk	7,45

Adminstrasjon ble redusert frå 9,55 til 7,45 årsverk. I stillingsressursen konsulent/sekretær for kyrkjelydene inngår 0,7 årsverk for sakshandsaming og sekretærteneste for prosten i Nordre Sunnmøre. Denne ressursen er lagt til staben ved kyrkjeverjekontoret. Dette i samband med at mange vakansar på prestesiden medfører stort arbeidspress på prostesekretæren. Kyrkjeverja/Servicekontoret til kyrkja er lokaliserte i Daaeskogen næringsbygg på Moa. Servicekontoret og sentralbord er åpne for publikum måndag til fredag 09:00 til 15:00.

2.2.. Bemanning driftsavdeling (kyrkjebygg, kyrkjegårdene og krematoriet)

Driftsleiar	0,5
Arbeidsleiar	2,0
Fagarbeidar	5,0
Gravplassarbeidar	4,0
Sesongarbeidar	2,0
Sum årsverk	13,5

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Kyrkjegardane hadde 11,5 tilsette gjennom heile året. I tillegg medgår det om lag 2 årsverk ekstra i vekstsesonen som varar frå april til oktober. Ålesund kommune har sagt opp tenesteavtale for graving i Haram og overført eit tilskott, slik at fellesrådet kunne opprette ei stilling til gravplassene i kommunedel Haram. Ett årsverk frå fagarbeidarane blei brukt til vedlikehald av dei 16 kyrkjebygg og driftsbygg.

2.3. Bemanning i de enkelte menighetene er fordelt slik:

	Brattvåg	Vatne	Hamnsund	Haram/ Fjørtoft	Sandøy	Til saman
Dagleg leiar	0,5*	0,1*	0,1*	0,1*	0,2*	1,0
Kyrkjetener	0,25+0,27	0,3	0,27	0,30	0,3	1,69
Kantor/organist	0,5	0,5	0,25	0,25	0,5	2,0
Kateket	0,25	0,25	0,25	0,05	prest	0,8
Diakon	0,25	0,25	0,25	0,25	prest	1,0
Trusopplærer	0,25	0,25	0,25	0,25	prest	1,0
Sum årsverk	2,27	1,65	1,37	1,2	1,0	7,49

*Daglig leder, kateket, diakon og trusopplærer arbeider i alle menigheter på tvers.

	Ålesund/ Volsdalen	Borgund	Ellingsøy	Spjelkavik	Skodje	Ørskog
Dagleg leiar	1,0	0,6**	0,4**	1,0	0,35***	0,35***
Kyrkjetener	1,5	0,8	0,4	0,8	0,5	0,35
Kantor/organist	2,0	1,0	0,5	1,25	0,5***	0,5***
Kateket	0,5	0,75**	0,25**	1,0	0,5***	0,5***
Diakon	1,0	0,75**	0,25**	1,0	0,25***	0,25***
Trusopplærer	1,0	1,0**	0,25**	2,0	0,25***	0,25***
Sum årsverk	7,0	4,9	2,05	7,05	2,35	2,2

** Dagleg leiar, kateket, diakon og trusopplærer arbeidar i begge menigheter i Borgund og Ellingsøy. De to kirkelydane betalar saman 50 % av lønnskostnadane for kateketstillinga.

*** Dagleg leiar, kateket, diakon og trusopplærer arbeidar i begge kyrkjelydane i Skodje og Ørskog. De to kyrkjelydane betalar saman 50 % av lønnskostnadene for diakonstillinga. Kyrkjetenerstilling betalar Ørskog sokn 15 % av lønn, som hjelper til på kyrkjetorget.

Etter samanslåinga er det endå tydelegare kor fleksibel dei tilsette er som jobbar på fleire ulike plassar for å dekke dei primære behova. I Borgund og Ellingsøy og Skodje og Ørskog vart stillingar som sagt medfinansiert av kyrkjelydane.

3. Avdeling for bygg- og anlegg

Ålesund kyrkjelege fellesråd har drifts- og vedlikehaldsansvar for 16 kyrkjebygg, kyrkjelydsbygg, kontorlokale, gamle og nye krematoriet og fleire driftsbygg. I sum utgjer dette 19.000 m².

Fellesrådet har utarbeida gode rutiner for internkontrollsystema. Det vart òg gjennomført digitalt EI-tilsyn for første gong for fleire bygg. Med innføring av elektronisk FDV system (forvaltning, drift og vedlikehald) gir ein tilsyna tilgang for å kunne gå gjennom det ein har gjort frå før av eigne tiltak, intruksar etc. Vidare har ein arbeid med å få på plass avtalar på fagkontrollar der dette har mangla. Fleire stadar har òg kulda gitt utfordringar. Dette ble fulgt opp med kyrkjetenarar og daglege leiarar. Det er planlagt å gjennomføra to årlege samlingar for kyrkjetenare når pandemien er over.

3.1 Kyrkjer

- Brattvåg kyrkje: Det er framleis lekkasjar, men det er innhenta tilbod på skifting av takvindaue. Tilboda som kom inn låg på eit nivå som var akseptable, men det er òg her grunn til å tru at fellesrådet får tilleggskostnader som følgje av langvarige lekkasjar. Prosjektet er utsett til våren 2022. Dei som skal gjere arbeidet hadde ikkje kapasitet til å byrja på dette før våren/forsommar 2022.
- Harøy kyrkje: Det har oppstått ei kortslutning i brannsentralen.
- Fjørtoft kyrkje: På parkeringsplass vart det grusing og klargjering for asfaltering. Asfalt vart lagt om hausten.
- Haram kyrkje: Når det gjeld parkeringsarealet ved Haram kyrkje kom ein til semje med Fylkeskommuna som utbyggjar. Dei har opparbeidd arealet iht. føreliggande og godkjente planar. Arealet vil bli overført til soknet når det er ferdig. Vidare er luftspennet inn til Haram kyrkje tatt ned og lagt i jordkabel, som følgje av endringar i samband med Nordøyvegen.
- Ørskog kyrkje: Det blei arbeidd med ei løysing for måling innvendig fram mot jubileet i 2023. Vidare jobbast det med takreparasjonar, pålegg av takstein og uttak og renovering av vindaue i prestesakristi. Det vart arbeida med utbedringar av avvik knytt til el-anlegg. På sikt må kontaktorer for styring av varme bli skifta.
- Skodje kyrkje: Det blei arbeidd med plassering av planlagde brakkar i høve til reguleringsplan. Det vart gjennomført førehandskonferanse med Ålesund kommune vedr. plassering. Saka blei oversendt soknerådet for uttale. Det var behov for ein ny flaggstong. Her vart fundamentet pussa opp før stonga vart montert. Eit tre som lenge har vore til sjenanse og skadeleg for kyrkjebygget blei tatt vekk. I tillegg vart det utskifting av flombelysning. Her var det overslag til jord. Nye godkjente koplingsboksar, og nye kastarar vart monterte. Festar blei renovert og måla. Også her vart det utbetringar av avvik knytt til el-anlegg. På sikt må også kontaktorer for styring av varme bli skifta.
- Hamnsund kyrkje: Det vart gjennomført nedvask av svært skitne og grodde veggjar. Det vart innsett med algedrepar. Her har sokna sjølv gjort ein framifrå innsats med renovering av prestesakristiet.

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

- Sandøy kyrkje: Prosjektering og søknad om løyve til omlegging av tak og nedtaking av gamle pipe vart sendt til Biskop og Riksantikvar. Dette er godkjent, og blir utført i 2022. Kyrkja vart vaska utvendig etter omfattande soppangrep.
- Ellingsøy kyrkje: Prosjektet vedrørende takvindaug har vore meir omfattande enn det ein såg føra seg på førehand. Det viste seg å vere følgjeskadar etter langvarige lekkasjar. Det har òg vist seg vanskeleg å få leverandørane til å ta tilleggsarbeidet på noko anna enn timebasis, då det er stor usikkerheit på kva ein møte av følgjeskadar. Motpartsrisiko har fellesrådet òg gjennom dei firma som har arbeidet, med sjukemeldingar og karantenar for tilsette. Dette har medverka til at arbeidet har vore svært forsinka. Det har òg vore ei utfordring at fleire firma har vore inne i bildet. Glasprismet i toppen er ferdig med nye beslag og ny isolasjon. Det same er vindauga utanom nokre beslag mot vest. Det som står igjen er utbetring av følgjeskadar av tidlegare lekkasjar. Det har vore arbeidd med oppdeling av sal nede. Vidare blei det arbeidd med forbetringar av ventilasjons- og varmesystema. Det vart føreteke ei kartlegging med målingar av inneklima. Desse syner at det er eit for lite effektuttak for å kunne få ei effektiv og teneleg oppvarming. Utsifting av utebelysning og lyspulleter er gjennomført.
- Spjelkavik kyrkje: Utbetring og måling av vindaug. Det har vore ein oversvømmelse i underetasje. Dermed vart det gjennomført undersøking av ledningsnett og utbetring av slukar og leidningsnett.
- Volsdalen kyrkje: Det blei avdekkja utfordringar med oppvarming. Ein var nøydd til å få justert SD – anlegget (Sentral Driftsanlegg eller sentralt driftsovervåkingsanlegg) slik at den totale oppvarminga blei brukstilpassa. Det måtte òg ei utbetring av knust vindaug til. Vi har bistått med oppussinga av ungdomskjellaren, som ligg i kjellaren under kyrkja.
- Ålesund kyrkje: Det vart set opp prøvebeslag på den koppartekkinga som er meint brukt på gavlar og gesimsar. Dette for å kunne gje eit rettvise bilde over korleis dette skulle bli. Det vart gjennomført førehandskonferansar med Ålesund kommune. Det er vidare gjennomført førehandskonferansar med riksantikvar, fylkeskonservator og representanten til biskopen i forhold til det som er prosjektert for renovering av Ålesund kyrkje. Ålesund kyrkje - prosjektering av arbeid med gavlar og gesimsar. Samarbeid med rådgjevande ingeniørar som har teikna prototype, som blei set opp over inngang mot nord. Tiltaket må òg godkjennast av Ålesund kommune som ein dispensasjon frå reguleringsplanen. På bakgrunn av førehandskonferansen vart det sendt inn søknad til Møre biskop. Så snart svaret frå søknaden kjem i retur blir det sendt søknad til Ålesund kommune. Tiltaka er så omfattande at det krev reguleringsendring og følgjeleg må ha politisk behandling. Ny belysning for urskiver i tårnet er montert, den gir eit betre ljøs, og trekker mindre straum.
- Borgund kyrkje: Det vart gjennomført kartlegging og prosjektering av nytt varmeanlegg. Dagens røromnar er over 70 år gamle og har høg last. Dette saman med gamal og overfylt el – tåle som ikkje er tidsmessig, og heller ikkje forsvarleg ut i frå dei vernebestemmelsane som ligg på denne kyrkja, gjer at ein sitt på ein for høg risiko. Dette vil endrast på sikt, der ein vil gå over eit system som er basert på vatn. Dette vil minka risikoen betrakteleg og ein vil få ei oppvarming som i varetek bevaringsmiljøet på ein berekraftig måte. Det er gjennomført førehandskonferanse med riksantikvar, kyrkjerådet og biskopen sin representant om saka. Det vart òg sett på referanseprosjekt, m.a. Hareid kyrkje som har fått eit slikt anlegg. Der har erfaringane vore gode. Det vart òg montert ny flaggstong. Her

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

vart fundamentet pussa opp, før stonga vart montert.

- Alle kyrkjer og andre bygningar: Generelt vart det utført ein rekke andre mindre vedlikehald, og utbetringar med eigne og innleigde folk gjennom året. Reins av takrenner og ettersyn av avløp har vore gjort fleire stadar. I tillegg til dette har det vore arbeidd systematisk med internkontroll heile året, både på brann og el-området. Alle bygga vart registrerte i FamacWeb, ei elektronisk plattform for drifts- og vedlikehald. Pga. nedlegging av 2G og 3G nettet må det skiftast ut alle GSM sendarane i brannvarslingsanlegga i kyrkjene. Dette var opprinneleg gitt ein frist ut 2024, men måtte framskundast til utgangen av 2021. Fellesrådet har fått ansvar for gamle historiske bygg som krevjar tett oppfølging. Når det gjeld drift er det framleis høg fokus på intern- og fagkontrollar. Det dukkar stadig opp noko nytt som er vanskeleg å forutsjå. Same kor godt førebudd ein er skjer det noko likevel og utløyser kostnader som må handterast.
- Oppgradering av innbrotsalarmar i dei bygg som har dette frå før, pga alderen av utstyret. Samtidig manglar det nødvendige sendera i forhold til det nye nettet. Dermed vart det ustabil, og det kom mykje feilalarmar. Vidare må det gjerast risikoanalysar opp imot innbrotsikring. Det er ynskeleg å ha slike anlegg i alle bygga våre, men dette er ikkje direkte gjennomførbart av fleire grunnar, som er alarmsentralar, utrykningstid og ikkje minst kost/nytt vurdering.
- Reinsing og pålegg av takstein ved Nordre kapell. Det vart søkt om eit fellingsløyve av tre ved sida av kapellet til Ålesund kommune, som vart godkjent.
- Fellesrådet driftar fem heisar, noko som er kostbart. På bakgrunn av nedlegginga av telenettet vart det etablert nye GSM forbindelsar der det er ikkje lengre linjer. Elles blir det gjennomført årleg oppfølging av sikkerheit og kontrollar.
- Når det gjeld brannområdet er arbeidet med oppgradering av dokumentasjon i fleire bygg i gang. Her blir utarbeidd nye orienteringsplanar og brannteikningar.

3.2 Kyrkjelydsshus/Kontorlokaler

- Fjærtøft kyrkjestove: Dør- og Vindusvern har fått oppdraget til å utbetre roteskadar. Bygningen vil bli klargjort for måling våren/sommaren 2022.
- Haram kyrkjestove: Dør- og Vindusvern har fått oppdraget til å utbetre roteskadar. Bygningen vil bli klargjort for måling våren/sommaren 2022.

3.3.Krematorium

- Fellesrådet har ansvar for to krematoriebygg. Gamle krematoriet brukast kun til seremoniar. På nye krematoriet vart kremasjonar gjennomført. Ommuring av murverket i kremasjonsomnen vart gjennomført etter planen, sjølv om dette var krevjande med stengde grensar, og karanteneplikt for dei som skulle gjere arbeidet. Det vart 3 tonn med ildfast stein skifta ut med ny, og kolfiltar har vore skifta ut. Det siste var nødvendig for å kunne kome under dei verdiane som ein er pålagt gjennom utsleppskonsesjon. Denne oppgraderinga, som ikkje har vore planlagt, kom på ca. kr 600.000. Vidare vart det skifta ut digitale plattformer. Problemet med at det ikkje vart levert sikkerhetsoppdateringar, vart dermed løyste.

4. Gravplassforvaltning

Det er 24 gravplassar som må takast hand om krevjar ein god del oppfølging i forhold til vedlikehald og utbyggingstiltak. Etter ei grundig kartlegging av heile ansvarsområdet vart det jobba med følgjande saker:

- Vatne urnelund: Ein privat gjevar har gjort det mogleg å setja i verk tiltak for å opprette ein urnelund på Vatne gravplass. Prosessen er satt i gang med innsending av søknader, tilbudsinnbydelse og anbodsskildring. I tillegg blei renoveringa av lysmaster gjennomført, og det vart utskifta opptærte komponentar. Det er eit krevjande miljø for aluminiumskomponentar.
- Lepsøy gravplass: Det vart arbeid med nødvendige kartleggingar for gravplassane, pga ein ser at ein går tom for nye ledige graver. Det er derfor nødvendig å sjå på gjenbruk av graver. Fellesrådet fekk ikkje løyving til å starte arbeidet med å sikre seg nytt areal for utvidinga. Fellesrådet er i samtalar med fylkeskonservatoren i forhold til vern, og kva som kan slettast av graver. Det finnes ikkje gjeldane verneplanar for nokon av gravplassane. Dette kan eventuelt bli aktuelt å vurdere i samband med omregulering. Saman med landskapsarkitekt er arbeidet med omreguleringa til urnefelt og minnelundar påbyrja.

Det må aukast kunnskap, når det gjeld mellomaldergrunn og det som er gjeldande for desse. Det vil bli gjort ein gjennomgang med tanke på ein revisjon av gravplassvedtektene, slik at fellesrådet kan få dissa bestemmelsane inn i vedtektene. Det blei bedt om koordinatar for mellomaldergrunnen fellesrådet har ansvar for. Dette gj òg Ørskog, Skodje, Fjørtoft og Borgund.

- Fjørtoft gravplass: Det vart arbeid med nødvendige kartleggingar for gravplassane, pga ein ser at ein går tom for nye ledige graver. Det er derfor nødvendig å sjå på gjenbruk av graver. Det vart òg lagt asfalt på parkeringsplassen.
- Haram kyrkjegard: Det vart sett i verk arbeid med omregulering av gamle gravfelt for gjenbruk og minnelundar. Fellesrådet har lagt inn universell utforming i hovudsøknaden til kommunen og statsforvalteren.
- Borgund kyrkjegard: Her vart det investert i legging av asfalt, og bøting av gammalt dekke.
- Minnelundar Sandøy: Søknad vart send til Ålesund kommune om godkjenning.
- Driftsbygg: Det har vore store utfordringar med overvatn. Det oppstått nye utfordringar, mellom anna måtte det tas igjen drenering ved brakka på Borgund. Dette gjeld tidlegare kommunale leidningar som enten har for liten dimensjon, eller krevjar vedlikehald på anna vis. Det har vore arbeidd vidare med vedlikehald av driftsbygg i Haram, som hadde meir omfattande råteskadar enn først antatt. Det blei bestilt nye vindauge til Hildre klokkehus.
- Det har vorte arbeidd vidare med vedlikehald av driftsbygg i Haram. Meir omfattande råteskadar enn først antatt. Bestilt nye vindauge til Hildre klokkehus.
- Det har òg vore større flyt av personell mellom driftsavdelingane for å kunna utnytta personalressursene på ein betre måte i forhold til dei behova som skal dekkast til ein kvar

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

tid. Den 30 % ressursen som var knytt til Skodje kyrkjegard er no overført til driftsavdelinga på Nørve og er dekket derfrå. Personell får Nørve hjelper til om sommaren, når dei for ekslempel kjører rode på grøntstell på Helland, Fjørtoft, Hildre og Hamnsund. Målet er at personellet blir kjent med de enkle gravplassane over eit større område og kan gjera teneste ved vakansar. For å sikre drifta på krematoriet har alle fagarbeidar frå hele fellesrådet fått opplæringa. Etter hvert viste det seg eit behov for eit meir fleksibelt driftsområdet. Slik kunna ein bruka ressursane på ein meir effektiv måte.

- Det er òg gjennomført innkjøp av utstyr for overtagelse av gravingen. Det blei skaffa ein mindre lastebil med hengar, saman med ein ny minigraver som blir stasjonert i Brattvåg.

5. Gravferdsforvaltning

I 2021 vart det meldt inn 758 dødsfall i Ålesund, mot 684 i 2020.

Statistikken viser at kremasjon er betydeleg høgare i kommunedel Ålesund enn dei andre kommunedelane. Her pregar kistegravlegging framleis bildet. Av 237 kremerte som hadde bustadadresse i Ålesund kommune, så tilhøyrar 88,56 % av desse kommunedel Ålesund, det er altso berre 11,44 % som tilhøyrar kommunedel Skodje, Ørskog, Haram og Sandøy.

Det vart gravlagt flest kister på Hatlehol gravplass (78). Flest urner var gravlagde på gravplassane på Nørve (106, fordelt på Øvre 41, Nedre 53 og Nørve 12) og på Moa urnelund (38). Det var 18 oskespreiingar i 2021 mot 16 i 2020 og 9 i 2019.

Krematoriet i Kristiansund har hatt driftsstopp frå oktober 2021, i denne perioden frå oktober til ut desember 2021 kremerte Ålesund kyrkjelege fellesråd 77 kister for Kristiansund kyrkjelege fellesråd.

Det var totalt 280 kremasjonar for andre kommunar enn Ålesund mot 180 i 2020 og 133 i 2019.

År/Begravelser	2021	2020	2019/ totalt alle 5 kommuner)	
Kremasjon	520 (68,60%)	454 (66,37%)	254 (50%)	
Gravlegging i kiste	238 (31,40%)	230 (33,63 %)	254 (50%)	
Sum	758	684	508	

6. Statistikk om den kyrkjelege aktiviteten

Registrert aktivitet	SUM	SUM
	ÅKFR 2021	ÅKFR 2020

Medlemmer i Den norske kirke

Antall medlemmer i Den norske kirke	47257	49438
Prosentfordeling av medlemmer	100	100
Folketall i Ålesund kommune 31.12.21	66918	66526 (Pr 31.12.2020)
Medlemmer i prosent av innbyggjarar		

Innmeldingar og utmeldingar

Innmeldingar	35	12
Utmeldingar	162	97

Kirkelige handlingar

Dåpshandlingar utført i kyrkjelyden	258	189
Konfirmert	527	507
Kyrkjelege vigslar	52	76
Kyrkjelege gravferder	417	439

Gudstjenester

Gudstjenester - søn- og heillegdag	519	457
Deltagere gudstj. - søn- og heillegdag	26117	28156
Totalt antall gudstjenester	639	631
Deltagere - Totalt ant. gudstjenester	32580	37059

Kirkemusikk og kulturarbeid.

Antall konserter. Men.regi	14	36
Deltakere på konserter	1404	2217
Antall konserter - i regi av andre	35	29
Deltakere - Konserter i regi av andre	4493	1608

Ofringer, innsamlinger og gaver

Beløp samlet inn ved kollekt i kirka	1066619	1109926
Beløp samlet inn ved giverteneste	434826	433899
Beløp - andre innsamlingar	673148	365617

Det vart utarbeidd ei spesifisert oversikt over alle kyrkjelydene, se vedlegg om årsstatistikk for 2020 og 2021.

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

7. Veien vidare

To år etter samanslåing ser ein at også Ålesund kyrkjelege fellesråd er prega av konsekvensene av covid-19. Inntektene har framleis ikkje normalisert seg, og det er framleis usikkert når ein kan gå over til normaldrift igjen. I tillegg har det vist seg at økonomien i fellesrådet er svært krevjande. I begynnelsen av året viste det seg at forbruket har vore betydeleg høgare enn inntektssida. Budsjettet måtte fåast i balanse, noko som vart løyst utan at det måtte seiast opp nokon. Om hausten kom beskjeden frå Ålesund kommune at dei, ut frå sine eigne økonomiske utfordringar, krev eit nedtrekk på 8% for kyrkjas driftstilskot. Dermed var smertegrensen nådd og fellesrådet var nøydd til å tenka heilt nytt, dvs. omorganisering. Den prosessen vart påbyrja i haust. Målet er framleis at ein unngår oppseiingar og ser på dagleg leiarstruktur i fellesrådet. Den tenesten reknast til dei ikkje lovpålagt oppgåver, og var derfor naturleg å sjå på.

Til alle utfordringar som gjorde seg gjeldende, fekk fellesrådet heller ikkje investeringstiltaka godkjent i sitt investeringsbudsjett frå Ålesund kommune, noe som minimerer handlingsrommet betrakteleg. Når inntektsgrunnlaget framleis er usikre framover, og alle vedlikehaldsetterslep som dukkar opp etter kvart, til dei vedlikehaldsbehova som er allereie kjente, går fellesrådet ei svært krevjande tid i møte. Så langt har ein unngått permitteringar eller oppseiingar av dei tilsette. Naturleg avgang har berga mykje, men det betyr òg at arbeidsoppgåver til dei tilsette burde evaluerast. Her må ein finna ein god balanse mellom å ta vare på tradisjonar og leverer noko som tilfredsstiller dagens behov.

I tillegg ønskast ein å halde ein god standard på gravplassane. Vedlikehald og skjøtsel av gravplassane har vore prioritert. Dette er eit arbeid som ikkje er ferdigstilt. Det er eit kontinuerleg arbeid som blir gjort og er prioritert i vintersesongen om vår og føre gjer arbeid mogleg.

At samfunnet etterspør tenestene frå den norske kyrkja er openbart, og viser seg i statistikken, sjølv om pilene pekar nedover. Utmeldingar har økt med 60% frå i fjor. Her viser det seg at det er mykje potensial som kan jobbast med for å få talla opp igjen. Dette gjeld både gudstenester, dåp, trusopplæring, diakoni, arrangement, gravferdsverksemd, aktivitetar generelt i kvar kyrkjelyd og mykje meir.

Om kyrkjelydslivet skal blomstre vidare i framtida, er ein avhengig av å kartlegge kva dei frivillige i kvar kyrkjelyd og sokneråd, og dei tilsette kan bidra med innafor dei organisatoriske og økonomiske rammene. Eit godt samspel vil sikra gode tenester også i femtida for lokalsamfunnet vårt.

Ålesund 31. januar 2022

Andrea Hunger
Kyrkjevevje

Registrert aktivitet	Ålesund/Volsdalen sokn	Borgund sokn	Ellingsøy sokn	Spielkavik sokn	Sandøy sokn	Brattvåg sokn	Hamsund sokn	Vatne sokn	Haram/Fjærtøft sokn	Skodje sokn	Ørskog sokn	SUM AKFR 2021	SUM AKFR 2020
----------------------	------------------------	--------------	----------------	-----------------	-------------	---------------	--------------	------------	---------------------	-------------	-------------	---------------	---------------

Medlemmer i Den norske kirke

Antall medlemmer i Den norske kirke	10195	5427	2069	17619	904	2093	1187	2330	1128 / 94	3740	1693	47257	49438
Prosentfordeling av medlemmer												100	100
Folketal i Ålesund kommune 31.12.21												66918	66526
Medlemmer i prosent av innbyggere													

Innmeldinger og utmeldinger

Innmeldinger	10	6	1	14	0	0	0	2	0	1	1	35	12
Utmeldinger	39	26	4	59	3	3	1	4	2	14	7	162	97

Kirkelige handlinger

Dåpshandlinger utført i soknet	78	95	19	113	11	18	12	19	15	39	12	258	189
Konfirmert	59	65	35	198	15	31	21	24	21	41	17	527	507
Kirkelige vigslor	25	14	0	1	0	2	0	0	1	7	2	52	76
Kirkelige gravferder	103	47	8	121	19	25	14	23	17	26	14	417	439

Gudstjenester

Gudstjenester - søn- og helligdag	81	69	35	90	33	31	29	32	39	53	27	519	457
Deltagere gudstj. - søn- og helligdag	4276	4095	352	7088	1300	1760	1173	1073	1148	2452	1400	26117	28156
Totalt antall gudstjenester	85	89	50	130	41	41	30	33	47	63	30	639	631
Deltagere - Totalt ant. gudstjenester	5115	4919	845	9894	1600	2050	1222	1122	1397	2715	1701	32580	37059

Kirkemusikk og kulturarbeid.

Antall konserter. Men, regi	1	0	0	8	2	1	10	0	2	1	0	25	36
Deltakere på konserter.	39	0	0	887	40	60	0	0	278	100	0	1404	2217
Antall konserter - i regi av andre	18	5	1	4	1	0	0	0	0	4	2	35	29
Deltakere - Konserter i regi av andre	2464	674	63	850	9	0	0	0	0	300	133	4493	1608

Ofinger, innsamlinger og gaver

Beløp samlet inn ved kollekt i kirka	128900	112114	45450	307840	56081	61979	42279	74451	59459	119552	58514	1066619	1109926
Beløp samlet inn ved givertjeneste	32750	57250	25500	171597	0	19200	7650	11979	0	90300	16800	434826	433899
Beløp - andre innsamlinger	0	96780	1600	95000	0	38920	0	12699	38594	333997	55558	673148	365617

Årsstatistikk 2020, Ålesund Kyrkjelege Fellestyre

Registrert aktivitet	Ålesund og Volsdalen sokn	Borgund sokn	Ellingsøy sokn	Spjelkavik sokn	Sandøy sokn	Brattvåg sokn	Hamsund sokn	Vatne sokn	Haram/Fjørtoft sokn	Skodje sokn	Ørskog sokn	SUM AKFR 2020
----------------------	---------------------------	--------------	----------------	-----------------	-------------	---------------	--------------	------------	---------------------	-------------	-------------	---------------

Medlemmer i Den norske kirke

Antall medlemmer i Den norske kirke	10219	5412	2055	17560	929	2130	1191	2333	2128	3782	1699	49438
Prosentfordeling av medlemmer												100
Folketall i Ålesund kommune 31.12.20												66526
Medlemmer i prosent av innbyggere												

Innmeldinger og utmeldinger

Innmeldinger	10		2	4	1	1	1	2	0	1	0	12
Utmeldinger	33		3	57	0	10	3	6	1	13	4	97

Kirkelege handlingar

Dåpshandlingar utført i soknet	78		8	68	6	20	9	24	4	42	8	189
Konfirmert	70	76	29	186	14	24	20	20	16	35	17	507
Kirkelege vigslar	20	26	1	6	2	1	3	4	1	10	2	76
Kirkelege gravferder	113	52	10	125	14	25	15	16	27	24	18	439

Gudstjenester

Gudstjenester - søn- og helligdag	78	53	25	91	32	24	19	33	37	38	27	457
Deiagarer gudstj. - søn- og helligdag	4065	4958	1183	7425	1093	1431	911	1887	1236	2456	1511	28156
Totalt antall gudstjenester	89	77	37	150	48	32	23	36	45	60	34	631
Deiagarer - Totalt ant. gudstjenester	5118	5997	1550	10699	1455	1936	1066	2118	1558	3711	1851	37059

Kirkeemusikk og kulturarbeid.

Antall konserter. Men. regi	5	8	2	8	4	1	0	1	1	4	2	36
Deiagarer på konserter.	163	611	75	993	40	15	0	80	35	130	75	2217
Antall konserter - i regi av andre	11	4	0	4	2	1	0	2	4	1	0	29
Deiagarer - Konserter i regi av andre	685	216	0	298	48	42	0	100	166	53	0	1608

Ofringer, innsamlingar og gaver

Beløp samlet inn ved kollekt i kirka	141844	97168	55817	331368	19313	64589	34211	92392	65450	148717	59060	1109929
Beløp samlet inn ved givertjeneste	30000	60400	32100	155655	0	22000	12100	17244	0	85000	19100	433899
Beløp - andre innsamlingar	0	38600	24600	96450	0	74607	0	1281	9547	107104	13428	365617

DEN NORSKE KYRKJA

Ålesund kyrkjelege fellesråd

Dato:	31.01.2022
Arkivsak	22/00009
Dokumentnummer:	22/00009-003
Arkivkode:	257
Saksbehandlar:	Andrea Hunger

Saksnr	Sak	Møtedato
003/22	Vurdering av anke av Trøndelag tingretts dom	09.02.2022

Saksframlegg

Viser til Trøndelag tingretts dom av 13. desember 2021 i sak 21-084291TVI-TTRO/TTRD.

Advokat Alexander Aas har vært involvert frå januar 2021, og har også vært prosessfullmektig i saken.

Sidan fellesrådet tapte saken foreslå KA å innhente en second opinion hos et annet advokatfirma.

Advokat Aas ble også bedt om en fagleg vurdering.

Advokat Aas frå KA og Advokatfirmaet Hjorths vurderingar skal brukast til å få et reelt grunnlag til å fatte et vedtak om dommen skal ankes eller ikkje.

Begge uttalar er unntatt frå offentlegheit med heimel i offentlegheitslova § 15 annet ledd. Dette er dokument som «organet har innhenta til bruk for den interne saksførebuinga si, når det er påkravd av omsyn til ei forsvarleg ivaretaking av det offentlege sine interesser i saka». Dommen er ikkje unntatt offentlegheit.

Fellesrådet må ta stilling om dommen skal ankes eller ikkje.

Ankefristen utgår 13. februar 2022.

Framlegg til vedtak

Forslag1:

Trøndelag tingretts dom av 13. desember 2021 i sak 21-084291TVI-TTRO/TTRD ankes inn for lagmannsretten.

Forslag 2:

Trøndelag tingretts dom av 13. desember 2021 i sak 21-084291TVI-TTRO/TTRD ankes ikkje inn for lagmannsretten.

Møtebehandling

Vedtak

Andrea Hunger
Kyrkjeverje

Vedlegg:

Trøndelag tingretts dom av 13. desember 2021 i sak 21-084291TVI-TTRO/TTRD

KA si vurdering av anke av dom mellom Ålesund kyrkjelege fellesråd og Espen Fretheim

Johannessen/ ved advokat Alexander Aas UO § 15 annet ledd

Advokatfirma Hjort si vurdering av dom UO § 15 annet ledd

TRØNDELAG TINGRETT

DOM

Avsagt: 13.01.2022 i Trøndelag tingrett

Saksnr.: 21-084291TVI-TTRO/TTRD

Dommer: Tingrettsdommer Einar Holaker

Meddommere: Pedagogisk leder Lea Lederlin Stølan
Daglig leder Øystein Lie

Saken gjelder: Tvist om endringsoppsigelse i arbeidsforhold - erstatning

Espen Fretheim Johannessen

Advokat Per Arne Tandberg

mot

Ålesund Kyrkjelege Fellesråd

Advokat Alexander Aas

DOM

Saken gjelder tvist om endringsoppsigelse etter arbeidsmiljøloven (aml.).

1. Innledning

1.1 Parter, tvistegenstand og overordnede problemstillinger

Den 10.06.2021 innga saksøkeren, Espen Fretheim Johannessen ("Johannessen"), stevning ved Møre og Romsdal tingrett mot saksøkte, Ålesund Kyrkjelege Fellesråd ("Fellesrådet").

Johannessen er født 26.04.1990 og ansatt i Fellesrådet. Fellesrådet er det samlede organet for kirkene i det som omtales som Nye Ålesund, og har bl.a. ansvar for saker om ansatte samt selve kirkebyggene. I brev av 04.02.2021 besluttet Fellesrådet å endre Johannessens arbeidssted fra Ålesund og Volsdalen til Brattvåg f.o.m. 01.03.2021 ("beordringen").

Saken reiser tre hovedspørsmål.

Retten skal først ta stilling til om Johannessen er meddelt en endringsoppsigelse av Fellesrådet ved beordringen som ble gjort. Forutsatt at det er tilfellet, er oppsigelsen formuriktig og beordringen skal kjennes ugyldig. Partene er enige i denne rettsvirkningen. Hvis beordringen reelt sett er å anse som en endringsoppsigelse, blir det andre spørsmålet om Johannessen har krav på å gjeninntre stillingen i Ålesund og Volsdalen. Endelig melder spørsmålet seg om han skal tilkjennes erstatning for ikke-økonomisk tap. Retten kommer tilbake til disse drøftelsene under punkt 3, men vil først gi en kronologisk gjennomgang av det sentrale hendelsesforløpet frem til saksgangen for tingretten.

1.2 Sakens bakgrunn

Kirkene som ligger under Fellesrådet er plassert ulike steder i regionen og består bl.a. av Skarbøvik, Volsdalen og Ålesund kirke. Disse tre kirkene ligger på de tre sentrumsnære øyene i Ålesund og sogner til området som i fellesskap omtales som Ålesund og Volsdalen. I tillegg sogner Brattvåg, Fjørtoft, Hamnsund, Haram og Hildre kirke til området som i fellesskap omtales som kirkene i Haram. Samtlige av kirkene i Haram er noe mer spredt enn kirkene i Ålesund og Volsdalen. Kirkene i Haram ligger nord-øst for Ålesund sentrum. Disse befinner seg til dels på fastlandet, til dels på ulike øyer. Brattvåg kirke ligger ca. 50 km med bil unna Johannessens bopel. Å ta seg til kirken med bil fra bopelen tar ca. 50 - 55 minutter. Den samme reisen med kollektivtransport tar ca. to timer.

Med virkning fra 01.02.2017 ble Johannessen ansatt som menighetspedagog – også omtalt som kyrjelydsverge – i Fellesrådet. På dette tidspunktet hadde han ikke førerkort, noe som også var kjent for Fellesrådet. Per i dag har han heller ikke førerkort.

I Johannessens arbeidsavtale av 31.01.2017 fremgår det at han ble tilsatt i 80 % stilling. Arbeidets art var beskrevet som kateket/menighetspedagog. Under punktet arbeidssted ble det angitt at arbeidsstedet var "for tiden Ålesund og Volsdalen." Ved ny arbeidsavtale av 02.05.2017 ble stillingen utvidet til 100 % med samme stilling, arbeidssted- og oppgaver. I en etterfølgende arbeidsavtale fremgår det at Johannessen med virkning fra 01.01.2020 ble ansatt i en 100 % stilling som menighetspedagog med arbeidssted Ålesund Kyrkjelege Fellesråd. Også her var det de samme arbeidsoppgaver som lå til stillingen. Bakgrunnen

for 2020-avtalen skyldtes en politisk vedtatt kommunesammenslåing som ledet til at Fellesrådets geografiske krets i regionen ble endret.

Kjerneoppgavene til Johannessen har i hele perioden han har vært ansatt vært sentrert rundt konfirmantundervisning, administrasjon av dette og trosopplæringstiltak. Uaktet endringen av angivelsen av arbeidssted i arbeidsavtalen i 2020-avtalen, er det omstridt at Johannessen rent faktisk har arbeidet i Ålesund og Volsdalen i hele perioden han har vært ansatt.

Som retten kommer tilbake til under punkt 3.3, opplevde partene enkelte utfordringer på arbeidsplassen under arbeidsforholdets gang. Dette var særlig uttalt i perioden frem mot Johannessen ble sykemeldt. I samme periode var Henriette Bryn daglig leder i Fellesrådet og Johannessens nærmeste overordnede. Essensen i disse utfordringene var at flere sentrale personer ansatt i Fellesrådet og/eller personer tilknyttet det såkalte prestespetet – dvs. personer formelt ansatt av Møre bispedømme – mente at Johannessen ikke "fungerte" i jobben. Hans manglende fungering i arbeidet skal bl.a. ha vært knyttet til skriveansker, gjennomføring og organisering av arbeidet, samt manglende evne til å lese eller forstå sosiale koder m.v. Johannessen på sin side opplevde at Fellesrådet ikke i tilstrekkelig grad tilrettela for at han fikk utført sine arbeidsoppgaver, herunder ga han opplæring og veiledning, samt at kommunikasjonen han ble møtt med fra andre ansatte i Fellesrådet var kvass/utrivelig. Han opplevde også at stillingsbeskrivelsene var utdaterte og flytende. Dette skal igjen ha ledet til at Johannessen følte på utrygghet og usikkerhet på arbeidsplassen. Utover dette skal Johannessen ha opplevd seg detaljstyrt av sin leder.

Utfordringene ledet til at det oppsto det som retten mest treffende antar kan beskrives som blokkdannelser på arbeidsplassen. I alle fall i perioden fra 2017 til 2020 ble det inngitt ulike avviksmeldinger om uønsket adferd og/eller uheldig arbeidsmiljø fra forskjellige personer på arbeidsplassen. På et tidlig tidspunkt i 2018 koblet Fellesrådet inn Medi3 bedriftshelsetjeneste. Formålet med dette var å gjennomføre en kartleggingsprosess med sikte på å bedre arbeidsutfordringene. I Medi3s rapport av 18.02.2018 heter det bl.a.:

"Hovedutfordringene slik jeg ser det er utfordrende kommunikasjon som igjen skaper dårlig interaksjon. Mangelfulle, utdaterte stillingsbeskrivelser og rolleavklaringer. Det bør utarbeides opplæringsplaner for nyansatte."

Av grunner retten ukjent for retten strandet dette arbeidet og involveringen fra Medi3 opphørte kort tid etter rapporten ble inngitt.

Etter å ha blitt ansatt i Fellesrådet i 2017 møtte Johannessen det som i dag er hans ektefelle, Anna Margareta Friheden, på arbeidsplassen. Friheden, som er prest av yrke, ble – slik retten oppfatter det – på et vis involvert i utfordringene beskrevet ovenfor. Av denne grunn ble hun derfor, på et for retten ukjent tidspunkt, midlertidig omplassert fra tjenestested Ålesund og Volsdalen til Sula av sin arbeidsgiver. Retten anser det ikke nødvendig å gå nærmere inn på dette, skjønt det er på det rene at Fellesrådet i tiden etter Johannessen og Friheden ble et ektepar ved flere anledninger adresserte hvorvidt det var problematisk at de arbeidet på samme sted. Partene er imidlertid enige i at det ikke er noen begrensninger i verken individuelle eller kollektive arbeidsavtaler, ei heller annet lovverk, som setter noen begrensninger for deres nåværende samliv.

Johannessen ble sykemeldt 15.01.2021. Årsaken til sykemeldingen skyldtes de psyko-sosiale forhold på arbeidsplassen. Av sykemeldingen fremgikk det at Johannessens fastlege hadde bestemt at arbeidsgiver ikke skulle ta kontakt med arbeidstakeren. I denne perioden

var Johannessen i foreldrepermisjon med sin yngste datter. Selve beordringen som fulgte kort tid etter ble ført i pennen av advokat Alexander Aas. Fra denne gjengis bl.a.:

"Undertegnede bistår [Fellesrådet] i forbindelse med at arbeidsgiver ønsket å endre ditt oppmøtested for din stilling som undervisningsleder.

[Fellesrådet] har mottatt sykemelding hvor det oppgis at du ikke kan ha kontakt med arbeidsgiver. Dette synes vi er veldig beklagelig da vi ønsker å ha dialog om å finne løsninger, og har vært åpne for at f.eks. daglig leder av Ålesund og Volsdalen menighet ikke deltar på et eventuelt møte dersom det oppleves problematisk. På grunn av at det nå ikke er mulig å ha en konstruktiv dialog om løsninger, velger [Fellesrådet] å beslutt en forflytting innenfor styringsretten til arbeidsgiver.

Arbeidsgiver konkluderer med at det ikke vil fungere at du fortsetter i jobben i Ålesund og Volsdalen menighet. Dette er tidligere begrunnet og formidlet til arbeidstaker ved flere anledninger. Kort kan dette oppsummeres slik:

Til tross for flere år med tilrettelegging og oppfølging, finner ikke arbeidsgiver at du fyller de oppgavene som er forventet av en undervisningsleder. I tillegg har manglende evne til samarbeid med flere i staben, etter hvert ført til så stor slitasje at arbeidsgiver velger å forflytte deg.

Arbeidsgiver er klar over at du så langt vært tydelig uenig i denne konklusjonen, og at du mener du gjør en tilstrekkelig god nok jobb. Arbeidsgiver velger derfor å gi deg mulighet til å få starte på nytt, i en ny stab, og håper at du vil få ut potensialet ditt i et nytt miljø.

I arbeidsavtalen er det ikke presisert noe annet arbeidssted enn [Fellesrådet]. Arbeidsgiver har i henhold til styringsretten en rett til å organisere, lede og fordele arbeidet i virksomheten. Dette må skje innenfor rammen av det arbeidsforhold som er inngått. Ved tolking og utfylling av arbeidsavtalen må det bl.a. legges vekt på hva arbeidsavtalen angir om tjenestested, videre må arbeidsgiver ha saklig grunnlag for foreta en forflytning.

Det er viktig å presisere at du som arbeidstaker har et vern etter arbeidsmiljøloven både til lønn og arbeidsoppgaver. En forflytning vil innebære at du vil utføre de samme arbeidsoppgaver som tidligere, og du vil også beholde de samme lønns- og arbeidsvilkår.

For tiden er det en ledig stilling der de fleste oppgavene tilsvarer de du har i dag, den stillingen har oppmøtested i Brattvåg. Arbeidsgiver sin vurdering er at det er saklig grunnlag for å gjennomføre en forflytning til nytt tjenestested. Grunnlaget for dette er at arbeidsgiver har satt inn mange tiltak og gitt en tett oppfølging over tid, uten at dette har gitt den ønskede tilsiktede virkning. Vi håper derfor at en forflytning kan bidra til å gi en ny start, og være en løsning som begge parter kan leve med.

Vi er klar over at dette vil medføre vesentlig lengre arbeidsreise med kollektivtransport, og vi er klar over at du ikke innehar sertifikat. I dag tar reisen til arbeid for deg om lag 30 min fra hjemstedet til arbeidsplassen med buss, ny arbeidsreise vil være om lag 2 timer med kollektivtransport.

Arbeidsgiver vil derfor kompensere noe av denne tiden som arbeidstid, 1 time hver vei. Det vil også være mulig å legge opp arbeidstid og arbeidsoppgaver slik at oppgavene kan gjennomføres på en overkommelig måte. I den forbindelse kan arbeidsgiver være behjelpelig med å skaffe overnatting, slik at det går vekk mindre tid i reise, om det er ønskelig. Arbeidsgiver vurderer at en slik tilrettelegging fra vår side, bidrar til at belastningen ved å få en lengre reisevei blir avhjulpet i tilstrekkelig grad, slik at ikke belastningen blir større enn hva du som arbeidstaker må finne deg i." (rettens utheving).

Den 01.03.2021 pensjonerte Henriette Bryn seg og kirkeverge Andrea Hunger tok over som daglig leder. I løpet av sen vinteren/våren 2021, mens Johannessen var sykemeldt, ble

det midlertidig ansatt en menighetspedagog i Ålesund og Volsdalen. Vedkommende tok over Johannessens stilling. Samtidig ble det utlyst en stilling som menighetspedagog i kirkene i Haram, nærmere bestemt ved Brattvåg kirke. I stillingsutlysningen av 10.05.2021 fremkommer det bl.a. følgende:

"Vår kyrkjelydspedagog går inn i nye oppgaver, og vi søker ein erstatter i inntil 100% stilling som kan ta over arbeidet med trusopplæring i Haram, HtO. Kyrkjelydspedagogen vil saman med staben og kateket legge til rette for gjennomføring av trusopplæringstiltaka til dei fire sokna i Haram (Vatne, Brattvåg, Haram og Fjærtøft, og Hamnsund)."

"Då sokna og kyrkjene er geografisk spreidd, må kyrkjelydspedagogen disponere bil og førarkort. Kvelds- og helgearbeid må pårekast i periodar". (rettens utheving)

Det var kun én søker til stillingen. Vedkommende som søkte fikk stillingen og er nå fast ansatt i en stillingsbrøk på 80 % ved Brattvåg.

Den 28.06.2021 ble saken besluttet overført fra Møre og Romsdal tingrett til Trøndelag tingrett etter at førstnevnte tingrett hadde varslet partene om dette ved brev av 18.06.2021, jf. domstolloven § 38.

Ved Fellesrådets tilsvaer av 18.08.2021 nedla parten påstand om frifinnelse. Hovedforhandling ble gjennomført i Trøndelag tingrett 15. og 16.12.2021. Rettsmøtet ble holdt ved fjernmøte med overføring av lyd og bilde, jf. tvisteloven § 13-1 tredje ledd bokstav a. Retten ble satt med arbeidslivkyndige meddommere, jf. aml. § 17-7. Johannessen møtte med prosessfullmektig advokat Per Arne Tandberg. For Fellesrådet møtte daglig leder Hunger mens Knut Anders Oskarson, leder for Fellesrådet, møtte som partsrepresentant. Som prosessfullmektig møtte Alexander Aas. Utover partsforklaringene ble det hørt til sammen åtte vitner. For den øvrige bevisførsel vises det til rettsboken.

2. Partenes påstandsgrunnlag, påstander m.v.

2.1 Saksøkeren, Espen Fretheim Johannessen, ved advokat Per Arne Tandberg har i korte trekk gjort gjeldende:

Det vises til aml. § 15-4 og § 15-5. Det anføres at beordringen datert 04.02.2021 er de facto en endringsoppsigelse, og da skulle i så fall lovens formregler vært fulgt. Det skulle da vært innkalt til drøftelsesmøte – aml. § 15-1 og vært utstedt et formriktig oppsigelsesbrev – aml. § 15-4. Dette har ikke skjedd.

Saksøker krever prinsipielt beordringen satt til side som en ugyldig endringsoppsigelse, og har tatt ut søksmål innen lovens 4-måneders frist, se aml. § 15-5 første ledd. I tillegg kreves erstatning, se § 15-5 annet ledd, jf. § 15-12 annet ledd.

Det anføres at beordringen er utenfor styringsrett. Beordringen vil umuliggjøre et normalt arbeidsforhold for saksøker, i det han må sitte på kollektivtransport de største deler av arbeidsdagen. Det vil ikke være mulig for ham å utføre et normalt type arbeide og dette ligger det utenfor arbeidsgivers styringsrett å gjennomføre. Det må også være et moment i vurderingen at Brattvåg inntil nylig var en annen kommune og at det foreligger en virksomhetsoverdragelse. Dette skal etter loven ikke innebære negative konsekvenser for saksøker. Det vises til aml. kap. 16, rettigheter ved overdragelse av virksomhet.

Individuelle rettigheter – som f.eks. arbeidsted – skal likevel være i behold, se lovens § 16-2 første ledd.

Det vises til rettspraksis om grensene for styringsrett, se f.eks. Rt. 2000 s. 1602 (Nøkkdommen) og Rt. 2009 s. 465. Styringsretten skal brukes saklig, og må ikke være uforholdsmessig. Styringsretten kan etter sistnevnte avgjørelse ikke brukes til å endre avtalebestemmelser som anses "vesentlige" for arbeidsforholdet. Saksøker anfører det vil være usaklig og uforholdsmessig å endre saksøkers arbeidsted med de store belastninger dette påfører ham i hverdagen. Saksøker har krav på et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, se aml. kap 4, f.eks. §§ 4-1 og 4-3 og beordringen bryter med dette. Arbeidsstedet må gitt de faktiske konsekvenser for saksøker ved endringen anses "vesentlig" for arbeidsforholdet, se ovennevnte rettsavgjørelser, og beordringen bryter med dette.

Uten at det trengs konstateres av retten anfører saksøker at motivet for beordringen antas å være nettopp for at arbeidstaker ikke skal lykkes i arbeidet, og dermed har arbeidsgiver enten oppsigelsesgrunn eller arbeidstaker vil måtte si opp selv. Saksøker anfører at dette er klart usaklige motiver for bruk av styringsrett. Styringsretten skal ikke misbrukes, og saksøker anfører at styringsretten er misbrukt av saksøkte. Etter det opplyste er stilling i Brattvåg uansett besatt, og det skal ha vært uttalt at man "måtte finne på noe for saksøker å gjøre" i Brattvåg.

For det tilfelle at retten skulle mene at beordringen er innenfor styringsrett, anfører saksøker at den uansett må settes til side som ugyldig ut fra at den innebærer en usaklig bruk av styringsrett samt at den som nevnt foran under enhver omstendighet bryter med saksøkers krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i aml. kap 4. Det vises subsidiært til ulovfestet rett om bruk / misbruk av styringsrett.

Det kreves erstatning. Saksøker er sykmeldt og har ikke noe økonomisk tap foreløpig. Han krever erstatning for ikke-økonomisk skade (såkalt tort og svie), se aml. § 15-5 annet ledd jf. § 15-12 annet ledd, etter rettens skjønn oppad begrenset til 100.000 kroner. Beordringen og saken for øvrig er en stor belastning for saksøker og det bør utmåles en markert erstatning. Det bes også om rettens avgjørelse av at saksøker skal tilbake i tjenestested Ålesund/Volsdalen. Det vises til at rettsvirkningen av beordringen er ugyldighet, subsidiært til aml. § 15-11 femte ledd. Saksøker er sykmeldt frem til medio desember 2021, men det antas at saksøkte vil nekte saksøker å stille på arbeide tjenestested Ålesund/Volsdalen.

Det er nedlagt slik påstand:

- "1. Prinsipal: Beordringen datert 4 februar 2021 er en ugyldig endringsoppsigelse.
Subsidiært: Beordringen datert 4 februar 2021 er ugyldig.
2. Ålesund Kyrkjelege Fellesråd dømmes til å gjeninnta saksøker i stilling som menighetspedagog med tjenestested Ålesund / Volsdalen.
3. Ålesund Kyrkjelege Fellesråd dømmes til å betale en erstatning etter rettens skjønn til Espen Fretheim Johannessen, oppad begrenset til kr 100.000,-, i tillegg kommer lovens renter fra forfall til betaling finner sted.
4. Ålesund Kyrkjelege Fellesråd dømmes til å betale sakens omkostninger."

2.2 Saksøkte, Ålesund Kyrkjelege Fellesråd, ved advokat Alexander Aas har i korte trekk gjort gjeldende:

Saksøker har nedlagt påstand om at det foreligger en formuriktig endringsoppsigelse jf. aml. §§ 15-4 og 15-5. Retten må da prejudisielt ta stilling til om det faktisk foreligger en endringsoppsigelse. Retten skal imidlertid ikke prøve sakligheten av en eventuell endringsoppsigelse, da det ikke er nedlagt påstand om usaklig oppsigelse jf. aml. § 15-7.

Det avgjørende og sentrale rettslige spørsmål i saken er om arbeidsgiver har gått utover sin styringsrett ved å forflytte Johannessen til nytt tjenestested. I denne vurderingen vil det ikke være nødvendig for retten å ta stilling til om en eventuell endringsoppsigelse er usaklig, det er tilstrekkelig å ta stilling om arbeidsgiver har gått utover de rammer som arbeidsavtale, lov og tariffavtale som gjelder for arbeidsforholdet.

Dersom retten skulle komme til at det rent faktisk foreligger en endringsoppsigelse fra arbeidsgivers side, så vil det være klart at oppsigelsen vil være formuriktig jf. aml. §§ 15-4 og 15-5.

Arbeidsgiver sin vurdering er at endringen av tjenestested for saksøker ligger innenfor arbeidsgivers styringsrett. Arbeidstaker vil ha uendrede arbeidsoppgaver og ansvarsområder som han har hatt frem til han ble forflyttet fra Volsdalen menighet. Den eneste endringen er nytt tjenestested, som medfører en lengre reisevei for saksøker. Det avgjørende spørsmålet er om arbeidsgiver kan beslutte endringer innenfor rammene av arbeidsforholdet, som medfører en økt reisevei for saksøker

Arbeidsgiver har tilbudt saksøker at 1 time reisetid hver vei til tjenestestedet regnes som arbeidstid, noe som innebærer at arbeidstaker får 15 minutter lengre reisetid hver vei til nytt tjenestested, enn hva han har hatt frem til han ble forflyttet.

Det sentrale grunnlaget for vurderingen av om arbeidsgiver har handlet innenfor sin styringsrett er arbeidstakers arbeidsavtale, samt om lov eller tariffavtale er til hinder for endringen i arbeidsforholdet.

I arbeidsavtalen til saksøker fremgår det at arbeidssted er Ålesund Kyrkjelege Fellesråd. Arbeidsgiver sin vurdering er at arbeidstaker med utgangspunkt i arbeidsavtalen må påregne å gjøre tjeneste innenfor hele Fellesrådets område. Så lenge arbeidsgiver har fulgt en alminnelig saklighetsnorm når det gjelder begrunnelse for en endring av tjenestested, og endringen ikke er større enn hva arbeidstaker må påregne og tåle, vil endringen være innenfor arbeidsgivers styringsrett.

Sentralt i vurderingen for om det foreligger en endringsoppsigelse, er ifølge rettspraksis om stillingens grunnpreg er endret. Dersom en stilling sitt grunnpreg blir endret, følger det av rettspraksis at endringen da kan være så stor at det kreves en endringsoppsigelse fra arbeidsgivers side. I saken til Johannessen vil stillingens arbeidsoppgaver og ansvarsområde forbli uendret. Det avgjørende spørsmål for om det foreligger en faktisk endringsoppsigelse er som nevnt etter saksøktes vurdering om den økte reisevei medfører en så stor endring at det kreves endringsoppsigelse.

Saken mellom Fellesrådet og Johannessen kan derfor kort oppsummeres med om en økt reisevei på 15 minutter hver vei medfører en så stor endring av arbeidsforholdet til

arbeidstaker, at Fellesrådet skulle ha gitt en endringsoppsigelse til saksøker. Dersom dette skulle være tilfelle, vil arbeidsgiver ikke ha overholdt formkravene som oppstilles i aml. kapittel 15-4.

Saksøktesiden stiller seg videre uforstående til saksøktes anførsel om at arbeidstaker ikke vil kunne få et forsvarlig arbeidsmiljø jf. aml. kapittel 4, dersom han flyttes til ny stab med oppmøte i Brattvåg. Saksøkte kan heller ikke se at denne anførselen er relevant for om det foreligger en formuriktig oppsigelse.

Saksøker har nedlagt påstand om erstatning etter den påberopte formuriktige endringsoppsigelsen jf. aml. § 15-5 annet ledd. Det foreligger ikke noe økonomisk tap som følge av den påberopte endringsoppsigelsen ifølge saksøker, men det kreves erstatning for ikke-økonomisk tap.

Saksøkte vil fremheve at det ikke er krevd erstatning for usaklig endringsoppsigelse i saken, da det kun er nedlagt påstand om ugyldighet som følge av formuriktig oppsigelse.

Saksøkte mener det ikke foreligger grunnlag for erstatning etter aml. § 15-5 annet ledd.

Det er nedlagt slik påstand:

- "1. Ålesund kyrkjelege fellelsråd frifinnes
2. Ålesund kyrkjelege fellelsråd frifinnes for erstatningsansvar
3. Ålesund kyrkjelege fellelsråd tilkjennes sakens kostnader."

3. Rettens vurdering

3.1 Innledning

Retten er kommet til at Fellesrådets beordring reelt sett er en endringsoppsigelse og at beordringen skal kjennes ugyldig. Johannessen har rett til å gjeninntre arbeidet som menighetspedagog ved Ålesund og Volsdalen. I dette ligger det at retten både avgrenser mot å ta stilling til om beordringen også må settes til side som ugyldig grunnet en påstått usaklig bruk av styringsrett, og at den bryter med Johannessens krav til fullt forsvarlig arbeidsmiljø etter aml. kap. 4.

Retten bemerker at saken i all hovedsak har vært anlagt som en ordinær oppsigelsessak. Det er tilbudt meget omfattende parts- og vitneforklaringer fra personer som enten er eller har vært ansatt i Fellesrådet eller i det såkalte prestesporet. Disse har i detalj kastet lys over Johannessens personlige egenskaper, den angivelige manglende arbeidsutførelse hans som menighetspedagog, samarbeidsutfordringer på arbeidsplassen m.v. Flere av vitnene har også gitt Johannessen gode skussmål og pekt på at Fellesrådets over flere år har lidd under svakt eller utydelig lederskap. Ettersom beordringen er å anse som en endringsoppsigelse, er det ikke nødvendig for sakens resultat at retten tar stilling til om forholdene fremholdt fra Fellesrådet utgjør saklig grunn til oppsigelse av Johannessen, jf. aml. § 15-7. En slik vurdering vil uansett forutsette vesentlig grundigere avveininger av arbeidsgiveres og arbeidstakerens konkrete forhold, herunder forutgående drøftelser mellom partene.

Når det gjelder spørsmålet om Johannessen har krav på oppreisning, har retten delt seg i et flertall og et mindretall. Etter flertallets syn har Johannessen krav på oppreisning. Så langt gjelder fastsettelsen av saksomkostningene, tilkjennes Johannessen fulle saksomkostninger.

De rettslige grunnriss på området vil kort skisseres i punkt 3.2. Vurderingen av om beordringen reelt sett er en endringsoppsigelse, følger i punkt 3.3. I punkt 3.4 er kravet om gjeninntreden viet plass. Drøftelsen av oppreisningsspørsmålet følger i punkt 3.5, mens fastsettelsen av saksomkostningene behandles i punkt 3.6.

Med mindre noe annet klart fremgår av sammenhengen, siktes det til den samlede rett ved omtalen av retten nedenfor.

3.2 Rettslig rammeverk

Retten tar som utgangspunkt at en endringsoppsigelse er en oppsigelse av den eksisterende arbeidsavtalen med tilbud om en ny avtale. Ved endringsoppsigelser gjelder de samme reglene som for ordinære oppsigelser, jf. aml. § 15-7. Arbeidsgiver må ha en saklig grunn for å gi en endringsoppsigelse, og det skal være begrunnet i enten virksomhetens, arbeidsgivers eller arbeidstakers forhold. Hva som er saklig grunn må baseres på en konkret skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Ved vurderingen av om det foreligger en endringsoppsigelse vil arbeidsavtalen fastsette rammene for arbeidsforholdet. Denne kan som hovedregel ikke ensidig endres av arbeidsgiver eller arbeidstaker. Betydelige eller vesentlige endringer kan ikke skje uten at partene blir enige om å inngå en ny avtale, eller ved at arbeidsgiver gjennomfører en formell oppsigelse; en endringsoppsigelse. Utgangspunktet her er klart. Arbeidsgiver kan utføre endringer i kraft av sin styringsrett. Styringsretten gjelder med mindre den blir positivt avgrenset. Hovedprinsippet er at arbeidsgiver i kraft av styringsretten og innenfor de rammer som følger av lovgivning og tariffavtale, kan endre avtalebestemmelser som ikke særpreger, definerer eller fremstår som vesentlig for arbeidsforholdet, jf. bl.a. HR-2016-2286-A med videre henvisninger.

Retten legger til grunn at begrepet endringsoppsigelse er knyttet til en situasjon der arbeidsgiver ensidig endrer arbeidsforholdet, uten at endringen kan skje innenfor rammene av arbeidsgivers styringsrett. Også en slik endringsoppsigelse må være saklig og i tråd med de krav som stilles etter oppsigelsesreglene i aml., jf. Rt-2009-1465 avs. 47. Det innebærer f.eks. at saksbehandlingsregler og formkrav må følges. Det følger videre av HR-2019-928-A avs. 50 at rimelighetsvurderinger kan gjøre terskelen for endringsoppsigelser lavere enn ved oppsigelser som innebærer at arbeidsforholdet skal opphøre helt.

3.3 Hvorvidt beordringen er å anse som en endringsoppsigelse

Fellesrådet har prinsipalt vist til at arbeidsstedet til Johannessen i 2020-avtalen er definert å være Ålesund Kyrkjelege Fellesråd og ikke konkret avgrenset til Ålesund og Volsdalen. Retten finner dette på ingen måte avgjørende tatt i betraktning den virksomhetsoverdragelsen som skjedde i kjølvannet av kommunesammenslåingen i regionen med virkning fra 01.01.2020. Dette skal etter loven ikke innebære negative konsekvenser for Johannessen som arbeidstaker, jf. aml. § 16-2 første ledd og § 14-6 første ledd bokstav b.

På tidspunktet Johannessen ble ansatt innrettet han og Fellesrådet seg for øvrig til at arbeidsstedet var Ålesund og Volsdalen.

Fellesrådet har dernest – med særlig henvisning til Rt-2011-841 (Undervisnings-dommen) – anført at endringen som er gjort ligger innenfor det som er forventelig og som Johannessen må finne seg i. Fellesrådet har videre anført at Johannessen vil ha uendrede arbeidsoppgaver og ansvarsområder som han har hatt i Ålesund og Volsdalen ved forflyttingen til Brattvåg. Det er endelig fremhevet at det kun er en lengre reisevei som beordringen legger opp til. Dette er også reflektert i selve beordringen.

Retten ser dette annerledes. I motsetning til vår sak var Undervisnings-dommen ikke preget av eklatante brudd på stillingsvernsreglene, jf. nedenfor. Den saken dreide seg videre om en reisetid på 45 minutter og er for øvrig usammenlignbar, både faktisk og rettslig, med vår sak.

Bevisførselen i nærværende sak har videre vist at Fellesrådet allerede har ansatt en annen person i Johannessens tiltenkte stilling i Brattvåg. Denne personen vil utføre Johannessens oppgaver i Brattvåg. Det dreier seg som samme stillingsbetegnelse, arbeidssted- og oppgaver. Samlet sett fremstår det høyst uklart hvilke oppgaver som er tiltenkt Johannessen i Brattvåg. Slik retten ser det bekrefter stillingsutlysningen som ble gjort ved Brattvåg at Fellesrådets siktemål har vært å fjerne Johannessen fra arbeidsplassen uten å ha tenkt gjennom eller på annet vis praktisk ha planlagt i forkant hvordan dette skal gjøres. Retten ser helt bort fra forklaringen kirkeverge Hunger ga under hovedforhandlingen om at det nok skal "løse seg" med tilpasninger etc., og at Johannessen skal kunne få arbeidsoppgaver i Brattvåg. Forklaringen fremstår klart tilpasset den etterfølgende, faktiske situasjonen Fellesrådet nå har havnet i etter uttak av stevning. All den tid Fellesrådet ikke har valgt å inkludere Johannessen i denne dialogen etter en ordinær, kontradiktorisk prosess, kan Fellesrådet umulig vite hvilke (andre) arbeidsoppgaver han er i stand til å fylle og hvordan dette skal skje. Hungers forklaring står uansett i strid med redegjørelsen gitt i beordringen. Retten vil her videre fremheve vitneforklaringen fra kateket i Brattvåg kirke, Astrid Ulvestad Øygard, som under hovedforhandling uttrykte undring over hvilke oppgaver Johannessen skulle utføre i Brattvåg kirke, men også hvordan han rent praktisk skulle klare å gjøre dette uten førerkort. Sistnevnte vil retten vende tilbake til nedenfor.

I lys av dette legger retten til grunn som sannsynliggjort at Johannessens arbeidsoppgaver rent faktisk vil bli endret ved den beordringen som har skjedd. Av denne grunn alene ligger beordringen utenfor styringsrett.

I forlengelsen av dette anser retten det under enhver omstendighet helt utenkelig at Johannessen rent faktisk vil være i stand til å gjennomføre de samme arbeidsoppgavene, eller tilnærmet de samme arbeidsoppgavene, som han har hatt i Ålesund og Volsdalen ved en beordring til Brattvåg. Dette vil medføre en reisevei på to timer hver vei, hver dag. Sett hen til hans stillingsbeskrivelse og arbeidsoppgavene han har hatt frem til i dag, vil det ikke være mulig å gjennomføre dette underveis på kollektivtransport. Den omstendighet at arbeidsgiver her har lagt opp til å kompensere for at en time av reisetiden hver vei skal være arbeidstid, fremstår som et helt formålsløst tiltak. Johannessen kan ikke gjennomføre konfirmantundervisning i transitt mellom Ålesund og Brattvåg. Man står her uansett overfor en firedoblet reisetid for å komme seg på arbeidet. Fellesrådet har ikke bestridt riktigheten av uttrekkene fra bussrutetabellene utarbeidet av Johannessen som et ledd i å belyse det stedlige kollektivtransporttilbudet og hvor lang tid reisene mellom hans bopel og

Brattvåg. Disse viser at han må reise på svært ukurante tidspunkter for å klare å komme seg til arbeidet innenfor normalarbeidstiden, såkalt kjernetid. Enkelte ganger, ettersom arbeidet tidvis utføres over et tosifret antall helger per år, vil Johannessen også måtte overnatte i Brattvåg da det ikke er kollektivtransport som kan bringe han tilbake til hans bopel i Ålesund. Også dette aspektet viser med styrke at beordringen i betydelig grad endrer grunnpreget ved hans stilling, og at endringen er vesentlig i rettslig forstand.

Det ligger i sakens natur at beordringen effektivt sett vil umuliggjøre en ordinær familiesituasjon for Johannessen. Saksforholdet inntatt i LG-2000-323 er klart sammenlignbar med nærværende sak, der lagmannsretten kom til at

"... pålegget om nytt arbeidssted [innebærer] slike endringer av praktisk karakter for arbeidstakeren totalt sett, at grunntrekkene i hennes arbeidsforhold til kommunen må anses vesentlig endret. Dette gjelder ikke bare den økte reisetid, men lagmannsretten må også legge til grunn at dette vil påføre kjæremålsmotparten bl a økte byrder i forbindelse med større reisekostnader og et større fravær fra sin familie".

Den omstendighet at Johannessen ikke har førerkort og dermed må ta kollektivtransport for å komme seg til Brattvåg, kan i denne forbindelse ikke holdes mot ham. Fellesrådet har vært kjent med denne begrensningen i Johannessens mobilitet helt siden han ble ansatt. Etter hva som er opplyst for retten var det heller intet krav til førerkort i hans stilling i Ålesund og Volsdalen da han ble ansatt i 2017, i motsetning til hva Fellesrådet så sent som forsommeren 2021 krevde av vedkommende menighetspedagog som ble ansatt i Brattvåg.

Retten kan på dette punkt slutte seg til Johannessens egen vurdering at han nærmest er "dømt til å mislykkes" i den nye stillingen i Brattvåg. Reelt sett vil arbeidsoppgavene som ligger til stillingen som menighetspedagog, herunder behovet for mobilitet i kirkene som sogner Haram, gjøre han ute av stand til å gjennomføre arbeidet. At Fellesrådet i utlysningsteksten til stillingen som menighetspedagog i Brattvåg fra forsommeren 2021, stilte et krav om førerkort, er betegnende for Fellesrådets reelle syn på forutsetningene for å lykkes i stillingen. Innehav av førerkort og disponering av bil var to krav for å i det hele tatt bli tatt i betraktning ved stillingen.

Uten at det anses avgjørende for rettens konklusjon om at beordringen ligger utenfor styringsrett, påpekes det at en rekke vitner under hovedforhandlingen beskrev at Johannessen ikke ville "fungere" i stillingen i Brattvåg. Dette gjaldt særlig sogneprest Arnt Sigurd Sollie og kapellan Joachim Haaland. Dette styrker retten i synet på at den underliggende realiteten ved beordringen til Fellesrådet har vært å flytte et problem fra et sted til et annet. En slik tilnærming bryter med styringsrettens formål og er ikke det styringsretten er myntet på. Samlet sett fremstår beordringen som en klar omgåelse av grunnleggende stillingsvernsregler. Selve begrunnelsen i beordringen er iøynefallende, jf. passusen "få ut potensialet ditt i et nytt miljø" og "bidra til å gi en ny start". I samme brev heter det imidlertid at Johannessen ikke fungerer, jf. passusen "ikke fyller de oppgavene som er forventet av en undervisningsleder". Etter rettens oppfatning er begrunnelsen på dette punkt klart innbyrdes uforenelig.

Sluttelig tilføyes det at omtalte samarbeidsproblemene på arbeidsplassen strekker seg langt utover perioden Johannessen har vært ansatt i Fellesrådet. Det er ikke bevismessig dekning for å hevde at samarbeidsutfordringene har vært knyttet til Johannessen ene og alene. Bevisførselen har gitt holdepunkter for at dette har vært et problem på arbeidsplassen lenge før Johannessens tid.

3.4 Krav om gjeninntreden

Etter rettens konklusjon i forrige punkt vil rettsvirkningen av endringsoppsigelsen være at arbeidsforholdet til Johannessen i Ålesund og Volsdalen består. Det vises sammenligningsvis til Rt-2009-685 avs. 69 så vidt gjelder usaklig oppsigelse. Fellesrådet har ikke reist krav om fratreden mens saken behandles ved domstolene, jf. aml. § 15-11 andre ledd andre punktum, ei heller krav om midlertidig avgjørelse/forføyning i relasjon til det samme spørsmålet. Retten gir dom for kravet på gjeninntreden. Det vises til LE-2003-3386.

Kravet om gjeninntreden er en positiv rett for Johannessen. Domsslutningen på dette punkt er derfor utformet noe annerledes enn Johannessens nedlagte påstand, skjønt retten kan ikke se at den reelle rettsvirkningen, eller hva det er krevet dom innenfor påstanden, med det endres.

3.5 Oppreisning

Det følger av aml. § 15-12 annet ledd at en arbeidstaker kan kreve erstatning fra arbeidsgiver dersom oppsigelsen er i strid med aml. § 15-7. Aml. § 15-12 annet ledd, annet punktum knesetter at erstatningen skal fastsettes til det beløp retten finner rimelig under hensyn til det økonomiske tap, arbeidsgivers og arbeidstakers forhold og omstendighetene for øvrig. Det skal foretas en konkret rimelighetsvurdering, både mht. det faktiske, økonomiske tapet og oppreisningen. Retten er tillagt et nokså rommelig skjønn ved denne vurderingen. Forarbeidene til arbeidsmiljøloven av 1977 – Ot.prp. nr. 41 (1975–1976) – gir enkelte bidrag til forståelsen av meningsinnholdet i aml. § 15-12 annet ledd. På side 85 heter det at

"... erstatningen ikke bare anses som en skadeserstatning, men også som en billighetserstatning hvor ikkeøkonomiske forhold skal tas i betraktning. Erstatningen kan dermed overstige det økonomiske tap. Dersom arbeidstakeren ikke er særlig å bebreide, må erstatningen i et hvert fall ikke være mindre enn det økonomiske tap han har lidd."

I Rt-2001-1253 på side 1259 fremgår det at man må foreta en

"... bredere vurdering hvor alminnelige erstatningsrettslige synspunkter, forholdet til øvrige regler i arbeidsmiljøloven og mer frie reelle hensyn trekkes inn."

Det følger videre av Rt-2005-518 avs. 70 til 71 at med mindre arbeidstakeren kommer i en fast og ordnet arbeidssituasjon i en stor del av den tiden han er ute av den opprinnelige stillingen, bør det

"... normalt ikke [...] gjøres fradrag for inntekt av annet arbeid. Det er samfunnsmessig ønskelig at en arbeidstaker raskt kommer i arbeid, og erstatningssanksjonen er et viktig element i et effektivt oppsigelsesvern."

Retten bemerker at partene er enige i at Johannessen per domstidspunktet ikke har lidt noe faktisk, økonomisk tap. Retten slutter seg til dette og viser til at Johannessen fortsatt er sykemeldt og innenfor ettårsvinduet i folketrygdloven.

Fellesrådet har gjort gjeldende at vilkårene for å tilkjenne Johannessen oppreisning ikke er oppfylt. Som berørt i punkt 3.1 har retten delt seg i dette spørsmålet.

Mindretallet, bestående av arbeidslivkyndig meddommer Øystein Lie, mener det ikke er rimelig at Johannessen tilkjennes oppreisning. Slik mindretallet vurderer det kunne Johannessen bidratt til å redusere belastningen beordringen påførte han ved å ha gjennomført NAVs plan for sykefraværsoppfølging. Etter mindretallets oppfatning fremstår belastningene beordringen har ledet til ikke som så store at det er rimelig å tilkjenne han oppreisning. Ved vurderingen har mindretallet tatt i betraktning at Johannessen ved den dom som nå avsies har sitt arbeidsforhold ved Ålesund og Volsdalen i behold, noe mindretallet antar er det viktigste for Johannessen.

Flertallet, bestående av arbeidslivkyndig meddommer Lea Lederlin Stølan og tingrettsdommer Einar Holaker, mener at Johannessen har krav på oppreisning for de ulemper og den belastning som endringsoppsigelsen påførte ham. Etter flertallets syn har Fellesrådet gjennom beordringen truffet en forhastet beslutning som fremstår å være en ren omgåelse av de grunnleggende stillingsvernsreglene etter aml. Omgåelsen fremstår videre å være planlagt i den forstand at Fellesrådet ikke vurderte å meddele Johannessen en oppsigelse nettopp fordi det – etter Fellesrådets egen oppfatning – ikke forelå saklig grunn til oppsigelse av ham.

Beordringen fremstår dernest å være uforsvarlig og vilkårlig. Den ble gjennomført uten at Johannessen fikk ta del i drøftelsene etter en normal, kontradiktorisk prosess. Flertallet høster liten forståelse for synspunktene til Bryn og Hunger om at Johannessen valgte å gjøre seg "utilgjengelig" for arbeidsgiver etter sykemeldingen. Når det i sykemeldingen fremgår at Johannessens lege vurderte det slik at Fellesrådet ikke skulle ta kontakt med han i sykemeldingsperioden, skyldes dette en medisinsk-faglig vurdering. Det vises her til forklaringen fra Johannessen, men også fra hans kone Friheden, om hvordan han opplevde denne perioden og hvilken nedsatt fysisk og psykisk fungering i familielivet utfordringene på arbeidsplassen ledet til. Flertallet ser ingen grunn til å betvile dette.

Flertallet har dessuten vansker med å forstå hvorfor det var akutt for Fellesrådet å beordre Johannessen til et nytt arbeidssted med virkning fra 01.03.2021. Dette skjedde på et tidspunkt der han grunnet sykemeldingen hadde hatt lovlig fravær fra arbeidsplassen i noe tid. Videre hadde Johannessen kort tid forut for dette også hatt annet lovlig fravær fra arbeidsplassen i form av foreldrepermisjon. Sett fra hans ståsted mener flertallet at det er klart mer krevende å ha en uavklart sak om endringsoppsigelse i en situasjon hvor man av andre årsaker er sykmeldt, enn i tilfeller hvor arbeidstaker er arbeidsfør og utfører tjeneste i sitt alminnelige arbeidsmiljø. I stedet opplevde Johannessen at det ble satt i gang en arbeidsrettslig prosess mot ham, uten at han som arbeidstaker ble tilstrekkelig ivaretatt. Den omstendighet at Johannessen kort tid før sykemeldingen var i foreldrepermisjon, sammenholdt med at han og hans kone ventet deres andre barn med termin i slutten av april 2022, har Fellesrådet helt sett bort i fra. Sakens samtidsdokumentasjon underbygger at det ikke er foretatt noen avveining mellom styringsrettens rammer og arbeidstakerens familiære forhold. Fellesrådet har ved denne handlemåten bidratt til å skape unødvendig usikkerhet rundt Johannessens fremtidige arbeidsforhold.

Flertallet har endelig merket seg at det ble ansatt to andre personer i hhv. Johannessens daværende stilling i Ålesund og Volsdalen og stillingen som var tiltenkt han i Brattvåg etter at beordringen ble gitt. Flertallet ser her ser ingen grunn til å betvile Johannessens forklaring om at han følte på mye usikkerhet i denne perioden grunnet Fellesrådets adferd.

Flertallets votum legges etter til grunn for dommen.

Sett i lys av omstendighetene skissert ovenfor fastsettes oppreisningen skjønnsmessig til 50.000 kroner.

3.6 Saksomkostninger

I lys av rettens konklusjon har Johannessen vunnet saken fullstendig.

Etter tvisteloven § 20-2 første og annet ledd, jf. § 20-5 har han krav på erstatning for sine nødvendige saksomkostninger. Hovedtyngden av bevisførsel og anførsler har vært sentrert rundt tvistetemaene tilknyttet beordringen og kravet på gjeninntreden. At retten har delt seg i spørsmålet om hvorvidt Johannessen skal tilkjennes oppreisning, får ingen betydning for fastsettelsen av saksomkostningene.

Advokat Tandberg har fremsatt krav på erstatning med 189.000 kroner, hvorav alt utgjør salær. Beløpet inkluderer merverdiavgift. Retten er kommet til at beløpet ligger innenfor det som kan anses som nødvendige saksomkostninger. Det er ikke grunnlag for å gi helt eller delvis fritak for erstatningsansvaret med hjemmel i tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Det foreligger ikke tungtveiende grunner som gjør det rimelig. Styrkeforholdet mellom partene er klart ulikt til Fellesrådets gunst. Fellesrådet kan i vesentlig grad lastes for at det kom til tvist ved sin handlemåte forut for beordringen ble meddelt Johannessen. Advokat Aas har for øvrig ikke protestert på kravet. Fellesrådet dømmes etter dette til å betale 189.000 kroner i saksomkostninger til Johannessen.

Beløpene nevnt i punkt 3.5 og 3.6 forfaller to uker etter forkynning av dommen, jf. tvisteloven § 19-7 første ledd,

Dommen er enstemmig med unntak av dissensen i punkt 3.5.

Dommen er avsagt innen lovens frist.

DOMSSLUTNING

1. Ålesund Kyrkjelege Fellesråds beordring av 04.02.2021 er en ugyldig endringsoppsigelse.
2. Espen Fretheim Johannessen har rett til å gjeninntre stillingen som menighetspedagog med tjenestested Ålesund og Volsdalen.
3. Ålesund Kyrkjelege Fellesråd ved styrets leder dømmes til å betale 50.000 – femtitusen – kroner i oppreisning til Espen Fretheim Johannessen innen 2 – to – uker etter dommens forkynnelse med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.
4. Ålesund Kyrkjelege Fellesråd ved styrets leder dømmes til å betale 189.000 – etthundreogåttinitusen – kroner i saksomkostninger til Espen Fretheim Johannessen innen 2 – to – uker etter dommens forkynnelse med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.

Retten hevet

Einar Holaker

Lea Lederlin Stølan

Øystein Lie

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.